

Taxa postala
plătite in numerar
No. 224.716-923.

Szerkesztőség
és kiadóhivatal:
Cluj-Kolozsvár, Strada Baron L. Pop (vott Brassai u.) 10.
Telefon: 9-77. Előfizetési árak: Havonta 110, negyedévre 320, félre 600, egészévre 1200 lej. Külföldre: havonta 1, negyedévre 3, félre 6, egészévre 10. dollár, vagy egyenlő értékű valuta. Hirdetések díjszabás szerint. Az „UJ KELET” az erdélyi és bánátsági zsidóság egyetlen napilapja. Cikkeink utannomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

Bermentetlen leveleket nem fogadunk el. Kéziratok megőrzésére és visszaküldésére nem vállalkozunk. Főszerkesztő Dr. Marton Ernő. Felelős szerkesztő Jámber Ferenc. Bukaresti szerkesztő: Hárszegi Ernő, Str. Sf. Constantin Nr. 31.

Ára 5 lej

Vasárnap 1932. május 15.

5692. EV
IJJAR 9.

XV. ÉVF.
109. SZAM

ben is érvényes. A köztisztviselők... elő akarják írni... az állami termelő... zeteknek. Fizeté... helyett utalványok... segítségével mi... et pénz nélkül vá... sztsági szövetkeze...

ek 75 százalékát... folyósítani és... nzenben. Ezt a ter... sa miniszterelnök... an Szovjetország... int a szovjetkor... asát több török... k most néhány hó... aradnak, hogy ta... állami termelő... zetek szervezetét.

ak a „Ca la... ndéglő bün... yalásat

13. (Az Uj Ke... törvényszék har... uja tárgyalta... ndéglő bünperét... a huzódik a tör... sem nyert be... előterjesztésére... megejtése cél... ét elnapolták. A... vádlaton kívül... ismertették val... Nicolae Susana... ki, aki kényes... a Ca la mama... állapotokról... y, hogy egy este... a vendéglőből... amikor Ionescuné... ni, hogy adja át... vének felét. Mi... escuné megverte... mása lényegesen... nysek előző tá... nek erre vonat... tte, hogy eddigi... radói kényszeri...

ása után a tör... május 26-ra el...

isnantant... cia

Nem erősítik... isnantant kon... lengyel külügy... fővárosba vár...

belgrádi lapok... donitanak. A... lyozza, hogy a... rogrampontja a... történi állás... tja, hogy a du... orsa a ma kez... értekezlettől... en való döntést... niszterének ta...

ülügyminiszter... rádba érkezett... omán és Marin... ügyminiszterek... ferenciája dél... dött.

belépnek... s fűrdő-

május 13. A... elhatározta... r május 15-től... 50 százalékos... ndazok számá... taznak. Az er... n hangsúlyoz... sakis fűrdőhe... klimatikus... multban.

Lapkiadó M... Sz. Baron L... Telefon 9-77

Az alminiszterek

Megtörtént tehát a hónapok óta trombitált „átszervezés”. Amiótté igazán kár volt ilyen nagy hűhót csapni. Mi történt ugyanis? Lemondott az egyik szakértő-miniszter. Kellott mondania, mert halvány fogalma sem volt a tárcájába vágó problémákról. Ipari és kereskedelmi miniszternek hívták, de az ipar és kereskedelem megmondhatója, hogy mennyire segíthet rajtuk Vasilescu Carpen ur. No meg lemondott öt alminiszter. Helyükbe senkit sem neveztek ki. Mintha csak bizonyítani akarták volna, hogy mennyire feleslegesek és mennyire alkülöhetők voltak ezek a szakértő alminiszterek. Am egy ilyen bizonyítékra nem volt szükségünk. Mi eddig is tudtuk, hogy ezek az alminiszterek alszakértők feleslegesek. Lemondatásukat mégis igazságtalanságnak tartjuk. Mert ezek legalább a légynek sem árthatnak. Még a benmaradt szakértők tevékenységét már több mint egy éve keservesen vizsgálja az ország.

Jorga, a műtész

A zseni — mondják — szertelen. De nem bizonyos, hogy minden szertelenség egyben zsenialitás is. Jorga, mint történelmi zseni jó hírnevet vívott ki magának; jorgalmasan dolgozott egész életében szem az alapon ki is érdemelte a hírnevet. Goethe mondotta, hogy a zsenialitás talán nem is más, mint fokozott szorongás. Ebben az értelemben Jorga valóban zseninek mondható. De nem valószínű, hogy minden megfigyelője zsenialitás. A sokoldalúság még nem bizonyítja a zsenialitást. Sok sok tekintetben a dilettantizmus jele — és éppen ezért igen gyakran meg is szeljeszti magát. Meghosszulta magát Jorgánál is. A drámaíró Jorgánál úgy, mint a politikus Jorgánál. Mint drámaíró Jorga meglegelősen problematikus értékű regényekkel ajándékozta meg a román irodalmat. Történelmi drámáiból nem a művész, hanem a történetíró Jorgára is érünk. Viszont politikai ténykedéseiben a műtész kerül állandóan előtérbe — az államférfi rovására. Az önkényes, szeszélyes, egocentrikus és önimádó művész. Most azután mint képzőművészeti kritikust is volt szerencsénk megismerni Jorgát. Tudtuk, hogy sokoldalú, de hogy mennyire sokoldalú, azt mégsem hittük. Főleg pedig arra nem voltunk elkészülve, hogy Jorga mint kritikus — a politikusi hatalmi álláspontjáról fog elintézni minden művészeti kérdéseket. Ismerjük a kritikai világirodalmat s abból nagyon jól tudjuk, hogy igen kevés műtésznek kegyetlenül leszámoltak a legéyes irodalmi és képzőművészeti alkotásokkal. De azt is tudjuk, hogy igen kevés kritikusok igen gyakran tévedtek egy-egy irodalmi irányzat értékének és művészetiségének felismerésében, illetőleg megtagadásában. Kétségtelen azonban, hogy még a legnagyobb kritikusok sem arrogáltak maguknak a csalhatatlanság jogát. Mert nemcsak a kritizált művekkel, hanem önmagukkal szemben is kritikai álláspontot képviseltek. S ez az, amire — a jelek szerint — Jorga, a politikus, a történetész és a drámaíró képtelen. Holott a politikában még elképzelhető egy cézár, aki mellesleg művész, de a művészeti életben a cézár gesztus csak művészetlen és művészetellenes lehet. Mi nem láttuk a bukaresti képzőművészeti szalon képeit, tehát nem mondhatunk véleményt arról, hogy az ott kiállított képek tényleg olyan nivótlanok, mint ahogy azt Jorga mondja, vagy pedig csak — neki nivótlanok? A kritikusnak jogában áll lesújtó véleményt mondani valamilyen műalkotásról. De véleményt indokolnia kell és semmi esetre sem szabad általánosítania. Leg-

Az angol kormány elküldötte a meghívókat a lausannei konferenciára

London, május 14. Az angol kormány elküldötte az érdekelte államoknak a június 16-án Lausanneban kezdődő konferenciára szóló meghívásokat. A Daily Telegraph szerint valószínű, hogy Bulgáriát és Magyarországot is

meghívják a Lausannei konferenciára. Az értekezlet tárgyalásainak harmadik szakaszára részvételre szóló felhívást fognak kapni Hollandia, Svédország, Ausztria és Svájc.

Badacsonyból várja a harci jelszót a nemzeti parasztpárt

A „Patria” riadójának visszhangja a bukaresti sajtóban

Bucuresti-Bukarest, május 14. A Lupta értesülése szerint az utóbbi időben több nemzeti-parasztpárti erdélyi politikus ke resté fel Maniu Gyulát, akit sürgetően kértek arra, hogy a jelenlegi helyzetre való tekintettel hagyjon fel visszavonultságával és vegye át újból a párt vezetését. A nemzeti-parasztpárti erélyes akciókat akar indítani és Maniu vezetésére van szüksége. A sürgetésre Maniu azt válaszolta volna, hogy a politikai életnek sokat kell változnia addig, amíg ő oda vész szatérhetne. Ennek ellenére úgy itélik meg a helyzetet a párt vezetői, hogy Maniu végül mégis csak engedni fog a közönségek és kispapok kívánságából. A Lupta szerint Vaída legutóbbi kihallgatása után általános volt a vélemény, hogy

nyát még mindig tartja a király bizalma. Az Adeverul foglalkozik a Patria harci riadóval és megállapítja, hogy a nemzeti-parasztpárt erdélyi frontján ismét élénk mozgalom észlelhető. Vaída utolsó királyi audienciája után a nemzeti-parasztpárt erdélyi frontján ismét élénk mozgalom észlelhető. Vaída utolsó királyi audienciája után a nemzeti-parasztpárt kolozsvári szócsovének két cikke jelenti az aktivitás megindulását. A lap szerint ez a fokozott tevékenység a konverzióval áll kapcsolatban. A konverzió végrehajtása ugyanis tönkretenné az erdélyi román bankokat, de velük együtt a nemzeti-parasztpártot is, amelynek egzisztenciája szorosan összefügg az erdélyi román pénz intézetekével.

közelebről olyan változások lesznek, amelyek a nemzetiparasztpártot is ki fogják elégíteni.

Badacsonyból várják az intést

Röviddel ezután Goga olyan nyilatkozatot tett, hogy ő fog nemsokára uralomra kerülni. Az új párt elnökeinek ezt a nyilatkozatát azonban a tények nem támasztották alá és a kormány legutóbbi átszervezése azt bizonyítja, hogy Jorga kormá-

A Lupta szerint Badacsonyból indul ki az akció, vagy legalább is Badacsony felé tekint azerdélyi nemzeti-parasztpárt új aktivitást hirdet vezetőinek tekintete, iránt és a fokozott tevékenység a konverzióval áll kapcsolatban. A konverzió végrehajtása ugyanis tönkretenné az erdélyi román bankokat, de velük együtt a nemzeti-parasztpártot is, amelynek egzisztenciája szorosan összefügg az erdélyi román pénz intézetekével.

Harc a banditizmus ellen

Amerikában hirtelen nagy lett a harag a banditák ellen. Máról holnapra politikai jelszóvá nőtte ki magát a banditákkal való leszámolás. Addig, míg csak bankokat raboltak ki, amíg rendes iparágiként üzték a banditamesterséget, senkinek sem jutott eszébe Amerikában a banditákérdés radikális megoldása. Lindbergh kislfiát kellett meggyilkolni a banditáknak, hogy egyszerre mindenki bandita-ellenessé legyen a yenkik hazájában. A rendőrségnek, amely mindezeideig inkább asszisztált a banditáknak, semmint tett volna ellenük valamit, egyszerre a legnagyobb gondja lett a banditák üldözése. Most mindenki leszámolást sürget s ráadásul ez a leszámolási vágy po-

litikai programmá nőtte ki magát.

Sivár politikai program, azt meg kell adni. De legalább program, ami Amerikában ritkaságszámba megy.

A baj csak az, hogy nem nagyon lehet hinni ennek a leszámolásnak komolyságában és főleg sikerében. Nem pedig azért, mert a banditizmus szelleme Amerikában nem alulról felfelé hat, hanem felülről lefelé.

A trösztök és nagyipari koncernek szervezete nagyon sok hasonlóságot mutat Amerikában a bandita-szervezetekkel. A pénz mindenáron való imádata képviselő Amerikában azt a közszellemet, mely az alvilág szellemében és tetteiben illegálisan érvényesül.

Ez azonban még nem minden. A bandita-szellem kiterjedése és államházi szervezkedése az államházi korrupció feneketlensége nélkül el sem volna képzelhető. Egy intakt rendőrség jelenléte, vagy megvesztegethetetlen polgári hatóságok létezése esetén a banditizmus nemcsak hogy régen leterítve feküdné, hanem ki se fejlődhetett volna.

Nagy kérdés tehát, hogy a banditák szolgálatában álló és túlkül busás jövedelmet húzó amerikai rendőrök, ügyészek hajlandók lesznek-e a „tisztesség” utjára térni és a közszellemnek engedelmessé válni — szintén a banditizmus ellen fordulni.

Félő, hogy az amerikai közvéleménynek nem lesz kellő ereje ezekkel a felső rétegekkel szembenézni s éppen ezért a banditákat csak az alvilágban fogják üldözni, anélkül, hogy a korrumpált felső tízezek körében hasonló purifikációt végeznének.

Holott amíg ez a purifikáció a felső körökben nem történik meg, addig az alvilág megtisztítása körül sem várhatók komoly eredmények.

VILAG TÜKRE

Ázsia — Európa ellen?

Irta: Guglielmo Ferrero

A távolkeleti eseményekkel kapcsolatban ismét felmerül a kérdés: mire alapul Európa hatalma Ázsiában és Afrikában?

Róma, miután meghódította az idegen népeket, átadta nyelvét, irodalmát, szokásait, intézményeit, törvényeit, vallását és eszméit, ha nem is az összes új polgárainak, de legalábbis a legbarbárabbaknak. Finom tapintattal lehetővé tette, hogy ezek a barbárok, amennyire tőlük tellett, fokozatosan elsajátítsák a görög kultúra szellemét. Róma ezzel a módszerrel konszolidálta is hatalmát. Mert a gallok, a hispánok és az afrikaiak sohasem kísérelték meg, hogy a görög-római civilizációt fegyverként használják a rómaiak ellen. Mennél inkább romanizálódtak és hellenizálódtak, annál engedelmesebbek lettek, annál inkább lettek egészen addig, amíg azután a barbár invázió és a keresztény forradalom nem döntötték meg a birodalom masz sziv építményét.

Mért nincs így most is? Mért van az, hogy Ázsiában és Afrikában minden nép, amint átvette eszméinket, rögtön ellenünk használja fel őket? Mért van, hogy Európa legveszedelmesebb afrikai és ázsiai ellenségei az „európaizált” bennszülöttek? Mért van az, hogy Kína, India, Egyiptom, Perzsia és Törökország annál erősebben harcolnak a maguk függetlenségéért, illetve autonómiájáért, mennél inkább háttérbe szorítja ősi civilizációikat az „európaizált” és az „amerikanizmus”?

Sokszor gondolkodom arra, hogy ez a sárga vagy fekete káosz, amely a világot izgatolomban tartja, talán Auguste Comte nagy bosszuját jelenti. Az összefüggés az első pillanatban bizartnak látszik. Milyen összefüggés lehet a sárga, vagy fekete káosz és a magános filozófus között, aki egy szkeptikus század derekán meg akarta alapítani az emberiség vallását?

A nagy pozitívista művének tömör lapjai között hosszú álmát alussza és ébredésre vár egy olyan történelmi vízió, amelyet korunk nem fogadott el és nem is utasított vissza, mintha félté attól, hogy az meg találja győzni. Ennek a nagy víziónak a lényege a következő: A nyugati szellem az utolsó három évszázadban már csak kritikai doktrínákat termelt. Ezekből a doktrínákból születtek a forradalmak, amelyek a maguk részéről még merészebb doktrínákat termeltek, amelyek azután még radikálisabb forradalmakra fognak vezetni. Doktrínáról doktrínára, forradalomról forradalomra halad a nyugati világ egy anararchia felé, mely végül már csaknem megoldhatatlanná fogja tenni a rend és a tekintély problémáját. A reformáció, a XVIII. század filozófiai irányai, a francia forradalom, a liberális s demokrata doktrínák, a parlamenti intézmények jelentik ennek a nagy átalakulásnak egyes lépcsőfokait.

Ez a felfogás meglehetősen pesszimista és valószínűleg ez magyarázza mérsékelt sikerét. Azt akarja bebizonyítani, hogy a XIX. század rossz utra tért és hogy katasztrófára fog vezetni, ha nem tér vissza még idejében a filozófus tanításához, hogy helyreállítsa a tekintélyt. Minden esetre érthetően ennek a rendszernek az alapján, hogy három évszázadon át miért diadalmaskodtak mindig a kritikai és destruktív doktrínák. Ennek a hiánynak elelnére is mennyi mélység és erő van a magányos nagy filozófus meglátásában. Hozzásegít bennünket annak a válságnak a megértéséhez, amely most Európa keleti hatalmát fenyegeti és olyan általános érdeklődést kelt.

Mi az oka annak, hogy az utóbbi két év században néhány európai államnak olyan hatalmas területeket sikerült meghódítani Ázsiában és Afrikában? Az, hogy ezek az államok gazdagok, vakmerők, jól felfegyverezettek voltak, volt bennük iniciatíva és velük szemben csak barbár népek vagy korhadó régi civilizációk álltak. De honnét merítették ezek az eu-

Friss töltésű

paptamási

"LITHYNIA"

gyógyvíz érkezett. Kapható mindenütt. Főlerakat: KLEIN SAMUEL, Cluj, Strada Baritiu 2. Telefon: 9-47.

rópai államok azt a gazdagságot, azt a tempót és azokat a fegyvereket, amelyekkel szemben a kínai, a török és a perzsa birodalomnak és a mongol államok tehetetlenek voltak?

Egészen a XVIII. századig Európának nem volt kiváltságos helyzete a világban. Civilizációja éppen olyan lassan mozgott, hagyományokat követő volt, mint a többi emberfajtáé. Európában is igen erős volt a tekintély és a tradíció szelleme, korlátozottak voltak az ambíciók, egyszerű volt az élet, lassú és szelíd volt a munkatempó. A szociális tevékenység célja inkább a tökéletesség volt mint a hatalom, a művészet fontosabb volt, mint a tudomány. Ameddig Európa lényegében hasonlított a civilizált világ többi részéhez, nem volt különösebb hatalma az ázsiai országok fölött.

Mikor beállott a nagy kritikai és forradalmi mozgalom, amely a reformációval kezdődött és a francia forradalomban és a nagyiparban csuesosodott ki megváltozott a helyzet. Európa ekkor olyan tudós, olyan gazdag és olyan hatalmas lett, hogy Ázsia és Afrika nem tudtak többé harcolni ellene. A világ még ma sem tudja határozottan értékelni és megítélni azt az óriási radikális átalakulást, amelyet a XIV. század óta Európa intellektuális politikai és társadalmi forradalmi okoztak. Azt azonban nem lehet tagadni, hogy ez az átalakulás felszabadított az emebriségben olyan szellemi energiákat, amelyekről az ember a XVIII. századig maga sem tudott semmit.

Ezt Auguste Comte a XIX. század derekán még maga sem láthatta tisztán. De milyen mélyen világított rá arra a gyengeségre, amit ez a nagyhatalom rejt. Ezt bizonyítják a mostani nagy ázsiai események. A nyugati civilizáció hódító lendülete közlekeny volt. Dicsekedett azzal, hogy vezetőszerepe van a történelemben, hogy az emberiség koronája és mutogatta kincseit, csodáit és büszkeségeit. A fenyegetett népek egy darabig ellentálltak, aztán kezdték belátni, hogy az európaiak teljes joggal tartják magukat az emberiség koronájának. Elfogadták tehát eszméinket és elveinket, a mi példánk nyomán szabadságra törekednek és így vég eredményben fellázadnak ellenük.

Ázsia lázadása Európa ellen tulajdonképpen végső diadala annak az új szellemnek, amely Európában a reformációval kezdődött meg. A régi Róma nem ismerte ezt a paradox diadalt, mert statikus, hagyományhű civilizációja volt. Nagy fáradságok és nehézségek árán hódította meg a maga világbirodalmát, mert nem volt olyan döntő fölényben ellenfeleivel szemben, viszont sikerült is a meghódított népeket engedelmségre és hűségre tanítani. A XIX. századbeli Európa a maga fegyverei, gazdasága és tudománya segítségével könnyebben hódította meg a világot, de ugyanakkor el is terjesztette mindenütt a lázadás szellemét.

A mi dinamikus civilizációnk a munka, a vakmerőség és az energia iskolája, nem pedig az engedelmségé.

De ezek a nehézségek és az európai imperializmus dekadenciája nem változtatják meg döntően a világ egyensúlyi helyzetét. Európa ereje nem a birtokainak területében van. Ezek Európa energiájának nem okát, hanem inkább következményét jelentik. Európa igazi ereje régi kultúrájában, magasfejlettségű individualizmusában rejlik, továbbá liberális intézményeiben, amelyek majdnem mindenütt érvényben vannak, iparának erejében és abban a bátorságban, amellyel egészen mostanig sikerült a régi statikus és kvalitatív civilizációk hagyományait a XIX. század új szellemével összeegyeztetni. Amíg ez az erőforrás nem merül ki, addig Európa nagy marad még akkor is, ha világbirodalmanak területe kisebb lesz.

A világ nem fog lényegesen megváltozni, ha holnap egész sereg új nagy vagy kis független állam alakul, amelyek mind egyenlő jogokat követelnek. A jogi függetlenség nem zárja ki az erkölcsi befolyást.

Rettenetes bánásmódról beszélnek a Chaco argentinai fegyenchajó Lengyelországban partratett fogjai

A deportált fegyencnek boldogan vonulnak be a lengyel börtönökbe

Berlin, május 14. A Chaco argentinai fegyenchajó a lengyelországi Gdiniában partra tett szállítmányából tíz fegyencet. Több deportáltat Európában és Afrikában átvenni nem akarnak s így az argentinai hajó kénytelen visszatérni a tengerentúlra. A partra tett lengyelek tudják, hogy hazájukban is súlyos börtönbüntetés vár rájuk, mégis örülnek annak, hogy a Chacóról szabadultak. Azt állítják, hogy rettenetes bánásmódban volt részük. Az altisztek

gyakran szuronnyal verték meztelen testüket. Csak két naponként egyszer mehettek fel egy-egy órára a fedélzetre, egyébként napokat töltöttek tiszével szűk hajódukkban, hőségben és büzben. A deportált fegyencet utba tették Varsó felé, ahol diplomáciai uton beszerzik irataikat Argentínából s azután döntenek aziránt, hogy melyik börtönben üljk le ki nem töltött szabadságvesztés büntetésüket.

Dobrescu bukaresti főpolgármester elragadtatással nyilatkozik budapesti fogadtatásáról

Bukarest főpolgármestere a román-magyar közeledésért

Bucuresti-Bukarest, május 14. Ma reggel érkezett vissza Bukarestbe Dobrescu Demeter főpolgármester Budapestről, ahol 3 napig a magyar főváros vendége volt. Dobrescu, akit több városi tanácsos és barátjai vártak, a következőket jelentette ki egy újságról: Ez természetes is, hiszen éppen olyan nehéz helyzetben vannak, mint mi és tudják azt is, hogy csak az összefogás enyhíthet valamelyest a bajokon. Az egymáshoz való közeledés feltétlenül szükségéről meg vagyok győződve, — fejezte be Dobrescu nyilatkozatát.

semmint színházat játszanak. Ugyhiszem szükséges volt budapesti látogatásom és ha jól tudok olvasni az emberi lelkekben, úgy azt olvastam ki, hogy Budapest és Magyarország szorosabb kapcsolatokat kíván velünk létrehozni. Ez természetes is, hiszen éppen olyan nehéz helyzetben vannak, mint mi és tudják azt is, hogy csak az összefogás enyhíthet valamelyest a bajokon. Az egymáshoz való közeledés feltétlenül szükségéről meg vagyok győződve, — fejezte be Dobrescu nyilatkozatát.

A törvényszék írásban kéri be a törvényszéki szakértők véleményeit a Vulpeanu gyilkosságban

Május 19-én a szakvélemények ismertetésével és a perbeszédekkel folytatódik a Vulpeanu tárgyalás

Cluj-Kolozsvár, május 14. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Egyik legutóbbi számunkban megírtuk, hogy a védelem a Vulpeanu tárgyaláson a bizonyítási eljárás újabb kiegészítését kérte. Kértek az ügyvédek, hogy a tárgyalásra dr. Kernbach törvényszéki orvosszakértőt, és dr. Minea egyetemi tanárt, a kolozsvári elmeorvosok klinika igazgatóját kihallgassák. Kernbach dr. megjelenését azért is kívánta a védelem, mert dr. Láng János védőügyvéd beszéde során leveleket fog bemutatni, amelyeket Greabu Flaviu a táncmesterek hitelességét dr. Kernbach grafológusi szakvéleményével akarja bizonyítani.

A törvényszék a védelem kéréseit csak részben fogadta el. Május 13-ra a törvényszék beidézte dr. Minea-t dr. Kernbachot, Scriban csendőrszázadost és Rosca törvényszéki fegyverszakértőt akiktől dr. Hosszu elnök kivette az esküt. A szakértőket arra utasította a törvényszék, hogy május 19-re írásban nyújtsák be szakvéleményüket arra vo-

natkozólag, hogy épelméjű-e Vulpeanu és hogy a halált okozó revolvorgolyó hol hatolt be a testbe. A szakértők ezirányú jelentéseiket a Vulpeanu tárgyalás május 19-iki napjára beküldik és akkor a szakvélemények felolvasása után így a törvényszék rögtön a perbeszédre térhet át. A Vulpeanu tárgyalás perbeszédét igazsági körökben nagy érdeklődés előzi meg.

— A Temps tendenciózusan sötét képet fest a német jövőről. Párizsból jelentik: A Temps a birodalmi gyűlés ülészakával foglalkozó cikkében sötét képet fest a német jövőről. Brüning kormányát árnyékkormányának mondja s azt az aggodalmát hangoztatja, hogy a weimari alkotmány uralma végéhez közeledik. A többi estillapok Gröner hadügyminiszteréről való lemondását Hitlerék elvitatlanul győzelmének jelzik s megállapítják, hogy a birodalmi kormány kénytelen jobbfelé orientálódni. A Havas távirati iroda berlini információi szerint Németország nagy politikai változások küszöbén áll.

Lesz gyermeke

és saját maga ruházatára gondja, ha nem az olcsó és tartós anyagjainkból készíti ruháit

„STEUAUA” textil és divat-áruház

Cluj, Reg. Ferd. 9. volt Judovics Lázár üzlet

Glasner Akiba főrabbi szombati szónoklata

Ma délelőtt nagyszámú templomj község előtt szombati szónoklatot tartott Glasner Akiba orthodox főrabbi, amelyben főképpen az ifjúsági szervezetekkel és zsidó ifjúsági nevelés kérdéseivel foglalkozott. „Zsidótlannak és megvetendőnek tartom — mondotta többek között a főrabbi — azon asszimilációs törekvést, amely népi és nemzeti jellegétől akar megfosztani a zsidóságot és kizárólag vallás fogalmára akarja leegyszerűsíteni azt. De épp oly zsidótlannak tartom a tendenciát is, amely a zsidó nemzeti gondolat pozitívuma mellett negatívumát a lásponton áll a mi évezredes vallási tradícióinkkal szemben. Felemelően szépen és üdvösnök látom, hogy a nemzeti idejegyében ifjúságunk felkészül Erec háraire, hiszen nekem is ez az ideálom helyeslem az öntudatos és pozitív nemzeti nevelést. A Palesztina-centrikus zsidó mozgalomban honorálni tudom a zsidó nép regenerációjára irányuló rekvést, hiszen az előbbi vézna nemzeti helyébe egy izmos generációt nevel. De nem ismerem el eme szervezeteket zsidó jellegét és értékét, ha működésükben lentébe kerülnek a Tóra parancsolatai, ha nyíltan megtagadják a mi őseink ezredes vallási tradícióit. A nemzeti idejét tudat nagy erénye a mi ifjúságunkra de felhívással kell fordulnom hozzájuk, küszöböljék ki működési körükből azokat a megnyilvánulásokat, amelyek a Tóra sértik. De méginkább appellálok hitközség tagjainhoz, mert bennünket terhel ifjúság eltévelyedésének felelőssége. I három ezer tagu hitközség tevékenység nem merülhet ki a kóser hus fogyasztásában, de gondoskodnunk kell olyan nevelési intézményekről, amelyek megőrzik ifjúságunkat a vallásos zsidóság számára. Édeskeves a mi elemi iskolánk és Talmu-tóránk is sok kívánnivalót hagy magunk után. Olyan intézményeket kell tehát létrehozni, bármilyen áldozatok árán amelyek a külső zsidótlán áramlatok vérték ifjúságunkat és százezreket zsidó nevelést plántálnak gyermekeinkre. Ma még nem késő, de ha elmulasztjuk eme kötelességünket, úgy az idők romló áramlatai létben áthatja alá az orthodox zsidóságot.”

Hogy a francia ment el, nem tudjuk, maga Jorga miniszter a Neamul Romanesului önellóságának „beszél. Bizonyos kellemes egyetlen ötlet elő államnak sergüyeibe — még a is — egy idegen állban nincs kiut, kell francia támogatás é kell nyelnie az adós hitelezőjével összevet.

Risték előre láthat erős redukcióját fog denek előtt a tisztvis tást, ami a mai kö csak nehezen vihető amegy is izesztően munkanélküliséget c Nae Ionescu a Cuvá élesen állást foglal és pontokból is veszélye szabályt. A másik je kamatterhek enylni a francia hitformában? Ez még het vagy állandó ter ról (konvertálásra) (moratórium) szó.

azonban az újabb hi mig a fenti rendszer vót könnyítik meg újabb és további def oldatlanul hagyják a sélő fizetések, a szál kérdését. Epen ezért hogy Franciaország nyújtson. Ez a kölc lenne és állam adná kölcsön nagyságára bőző számok vannak milliótól 1000 millió összegezl lenne szó. I sabb számot is vess frankot, azaz 6.7 m mindíg fedezetlen m és az idei év első felárd lejes tartozásné ezért a pénzügyminis tőrök arról beszélnek állami kincstári utal

— Egy örült német asszony rémítő Berlinből jelentik: Stendal közelében vasuti sínek mellett női holttestet találtak, akiről kiderült, hogy Reimann Otónénak hívták és a városban lakott. Rendőrség kiküldöttéi értesíteni akar felelőse elhalálozásáról férjét, de az volt már életben. A lakásban szétbontott koponyával holtan lelték meg. Ha volt a lakás másik szobájában a anyja is. Azt hiszik, hogy az asszony örült német rohamában megölte anyósát férjét, majd öngyilkosságot követett el.

Még mindig nem vitte tavaszi ruháit festetni vagy tisztítani? Siessen az UNIO-hoz, Cluj

Románia a válaszon

III.

Hol a megoldás? A francia szakértők működése. Kincstárjegyek?

Abból a nehéz helyzetből, amelyben ma az ország pénzügye van, merre vezet a kiút? Mint láttuk, moratoriumot nem akarunk kérni (különben is csak 5 és fél milliárdot takarítanánk meg és 6 és fél milliárd még fedezetlen maradna), restabilizációról és inflációról hallani sem akarnak a hivatalos körök. Ebben a helyzetben Argetoianu — minden valószínűség szerint nem csak a saját felelősségére, hanem minden faktor hozzájárulásával — Franciaországhoz fordult. Egyrészt a politikai barátság, másrészt pedig az a körülmény, hogy Franciaország a legnagyobb hitelezője az államnak és ma az egyetlen ország, amelynek valóban van pénze feleslegben, volt döntő e lépésnél. Argetoianu meghívta a hitelezőket: vizsgálják meg az ország fizetőképességét, szervezetét (a budgetet) és ők maguk mondják meg, hol van a kiút? A taktika kétségtelenül helyes — legalább eddig. Franciaország el is küldte Rist professzor vezetés alatt azt a missziót, amelynek feladata az ország pénzügyi helyzetének a megvizsgálása. Egész misszió dolgozik a pénzügyminisztériumban, sőt a francia intendáns-generális Brailley, a hadügyminisztérium költségvetését is vizsgálat alá veszi. Hogy e szakértők milyen eredményre jutottak, az eddig nem került nyilvánosságra. Mindaz, ami a lapokban erről megjelent, csak találgatás, de nem lényeges információ illetékes helyről. Így erről egyelőre nem is lehet nyilatkozni. Tény azonban az, hogy a bizottság feladata megállapítani egyrészt azt, hogy Románia csökkent fizetési képessége arányában mennyit fizethet kamatokban és törlesztésre, szóval milyen mérvű legyen a kamatredukció, másrészt a költségvetés redukciójának a lehetőségeit megállapítani.

Hogy a francia bizottság mennyire ment el, nem tudjuk, de tény az, hogy maga Jorga miniszterelnök, lapjában, a Neamul Romaneschen „Románia állami önállóságának a veszélyeztetéséről” beszél. Bizonyos, hogy nem lehet kellemes egyetlen önálló politikai életet élő államnak sem, ha legbelsőbb ügyeibe — még a katonai kérdésekbe is — egy idegen állam beleszól. Azonban nincs kiút, kell a francia pénz és a francia támogatás és sok mindent le kell nyelnie az adósnak, ha nem akar hitelezőjével összeveszni...

Risték előre láthatóan a költségvetés erős redukcióját fogják ajánlani. Mindezek előtt a tisztviselői létszám apaszását, ami a mai körülmények között csak nehezen vihető keresztül és az amugy is ijesztően nagy intellektuális munkanélküliséget csak növelni fogja. Nae Ionescu a Cuvantulban ez ellen élesen állást foglal és belpolitikai szempontokból is veszélyesnek tartja e rendelkezést. A másik javaslat valószínűleg a kamatterhek enyhítését fogja javasolni a francia hitelezőknek. Milyen formában? Ez még nyílt kérdés, de lehet vagy állandó természetű redukció (konvertálásról), vagy átmenetiről (moratorium) szó. A legfontosabb azonban az újabb hitel kérdése, mert míg a fenti rendszabályok csak a jövőt könnyítik meg és elejét veszik újabb és további deficitnek, addig megoldatlannal hagyják a multat, a tisztviselői fizetések, a szállítók, a nyugdíjak kérdését. Epen ezért arról van szó, hogy Franciaország nagyobb kölcsönt nyújtson. Ez a kölcsön csak átmeneti lenne és állam adná az államnak. A kölcsön nagyságára vonatkozólag külön-böző számok vannak forgalomban: 400 milliótól 1000 millió francia franknyi összegről lenne szó. Még ha a legmagasabb számot is vesszük, egy milliárd frankot, azaz 6.7 milliárd leit, még mindig fedezetlen maradna a multból és az idei év első feléből eredő 10 milliárd lejes tartozásnak egy része. Epen ezért a pénzügyminiszterhez közelálló körök arról beszélnek, hogy Argetoianu állami kincstári utalványokat bocsátá-

na ki. Ezzel — minthogy azokat kényszerfolyammal ruháznák fel — fizetné a restanciákat és a tisztviselőket. Ilyen formán nem kellene a bankgyorgalmat emelni, nem kellene infláció és mégis lenne pénz az országban. Ha a tervezett 10 milliárdnyi összeget teljes egészében ki is bocsátaná Argetoianu, ez semmi veszedelmet sem jelentene a piac számára, sőt határozottan megkönnytené a helyzetet. Lenne pénz,

az állam hitelezői, a gyárak, hozzájutnának követeléseikhez, a tisztviselők fizetésükhöz, a lakosság vásárló képessége emelkedne. Ez ellen a terv ellen a franciáknak sincs kifogásuk, úgy hogy a megoldás utja a következő lenne: a költségvetés redukciója, a kamatterhek enyhítése, nagyobb francia kölcsön és kincstári bonok kibocsátása. Így elke-

rülhető lenne egy a moratorium, mint az infláció és a restabilizáció, viszont az állam rendezhetné átmenetileg pénzügyeit. Nagyon valószínű, hogy ezt a megoldást fogja elfogadni a kormány és az az értekezlet is, amelyet Rist professzor jelentésének kézhezvétele után összehívni szándékoznak.

Dr. Kovács Jenő

Három-három havi fogházbüntetést kaptak a Klotz szerkesztőt inzultáló hitlerista képviselők

Berlin, május 14. Klotz szerkesztő birodalmi gyűlési inzultálóját gyorsított eljárással 3-3 hónapi fogházbüntetésre ítélték testi sértés és durva becsmé-

sértés miatt. A botrány ügyében az Anhalti pályaudvaron letartóztatták Strasser nemzeti szocialista képviselőt is, aki nemzeti szocialista részről po-

rosz miniszterelnöknek van kiszemelve. Ellene is az a vád, mint képviselőtársai ellen: a Klotz brutalizálásában való részvétel.

A banditizmus kiirtásának jegyében fog megindulni az elnökválasztási küzdelem Amerikában

Elhamvasztották a Lindbergh-fiu holttestét

A washingtoni képviselőházban erőlyesen sürgetik a banditizmussal való leszámolást. Halálbüntetéssel fogják sújtani a gyermekrablást. Őrizetbe vették Curtiss hajógyáros és Cobden orvost. Nagy apparátussal indult meg a nyomozás a gyilkosok után

London, május 14. Newyorkból jelentik, hogy az orvosok megállapították, hogy a Lindbergh-gyermek megtalált holtteste több mint hat hetes. Eszerint elrablói kevéssel tettük elkövetése után megölték a szerencsétlen gyermeket. A földi maradványokat csak a koporsó lezárása után vizsiki Hopewellbe a Lindbergh villába, mert Lindberghné meg akarják kímélni a felosztásnak indult holttest látványától. Hoover részvét- táviratot intézett a szülőkhöz, a rendőrséghez pedig igen erőlyeshangu felhívást intézett a legerélyesebb nyomozás beindítása iránt, hogy a gazzett megtorlássék és a megtorlás örök időkre emlékeztetessé váljék.

Walker newyorki főpolgármester rádióbeszédében beígérte, hogy a rendőrség nem fog nyugodni addig, amíg a banditákat kézre nem kerítette.

A washingtoni képviselőház tagjai közül egyre többen követelik az alvilággal való leszámolást s az Egyesült Államok egész területére érvényes olyan büntető jogszabály életbe léptetését, amely a gyermekrablást halálbüntetéssel sújtja. Újabb hír szerint a rendőrség őrizetbe vette mindazokat, akik Lindbergh-től kapott megbízás alapján a gyermekrablással tárgyalások folytatására vállalkoztak s vallomásukból igyekeznek támpontot szerezni a gyilkos banditák személye tekintetében.

Újabb newyorki jelentés szerint a Lindbergh-fiu földi maradványait krematóriumban elhamvasztották. Lindberghné lebetegedése napok kérdése.

Az amerikai kongresszus a napokban haladéktalanul meg fogja kezdeni annak a törvényjavaslatnak tárgyalását, amely halálbüntetéssel sújtja az emberrablást, valamint elrablott személyeknek egyike amerikai államból a másikba történő átszállítását.

Lehetségesnek tartják, hogy Curtiss hajógyáros és Cobden orvos, akik Lindbergh és az állítólagos gyermekrablók között érintkezést közvetítettek s akiket őrizetbe vettek, továbbra is letar-

tóztatásban maradnak, mert az ügyesség bűnrészesség, vagy félrevezetés címen megindítja ellenük az eljárást.

Ugyancsak newyorki jelentés szerint a newjerseyi Trentonban ma kiadták az elhamvasztott Lindbergh-fiu hamvait a szülőkhöz, hogy a hamvakat eltemessék. Lindberghné nem láthatta az oszlásnak indult gyermek holttestét, mert férje azt akarta, hogy emlékében a szőkefürtű, kis füeska maradjon meg. A halottasházat tegnap nagy tömeg vette körül. Sokan könnyeztek. Az amerikai rendőrséget most nem feszélyezi a gyermekrablókkal szemben semmi sem s ezért nagy apparátussal folytatják a banditák utáni kutatást.

Lehetséges, hogy azok, akik Lind-

bergh-től váltságdíjakat zsaroltak ki, csak alkalmi szélhámosok voltak s nem állottak összeköttetésben az elvetemült gyermekrablók- kal, de ez esetben zsarolásért folytatják ellenük az eljárást.

A lapok szerint a gyilkosság annyira megrázta az amerikai közvéleményt, hogy a republikánus kormányzatnak az elnökválasztási küzdelme kedvező végső eredményéhez feltétlenül szükséges lesz arra, hogy a banditizmus elleni küzdelem és a Lindbergh-fiu elrablói elleni nyomozás pozitív sikereket mutathasson fel. Ellenkező esetben nem Hoover, hanem ellenfele, aki a banditizmus kiirtásának jelszavával indul a választási harcra, lesz a győztes.

„Nem fogjuk tűrni, hogy továbbra is kizsákmányolható gyarmatot lássanak a csatolt területekben“

Miért nincs egyetlen erdélyi tagja sem a legfőbb Gazdasági Tanácsnak

Cluj-Kolozsvár, május 14. (Az Uj Kelet tud.) Rámutattunk annakidején arra, hogy a legfőbb gazdasági tanácsba egyetlen erdélyi származású tagot nevezett ki a kormány. Lepadatu volt pénzügyminisztert, a Banca Nationala igazgatóját, de ő is már évek óta Bukarestben lakik. A legfőbb gazdasági tanács néhány nappal ezelőtt tartotta alakuló ülését. Ebből az alkalomból a nemzeti-parasztpárt kolozsvári hivatalosa, a „Patria” ma délutáni számában, az első oldalon vastag betűkkel szedett cikket közöl, a következő címmel: „Tiltakozás”. A Patria mindenekelőtt is kérde, hogy mi a feladata ennek a tanácsnak: tanulmányozni a gazdasági problémákat, vagy pedig utmutatásokkal szolgálni? Az utóbbi esetben ugyanis a kormány ezzel a trükkel próbálja kivonni magát a parlament ellenőrzése alól. Ezután a következőket írja a lap:

„Bennünket különösképpen felháborít az, hogy egyetlen erdélyit sem neveztek ki ebbe a tanácsba, egyetlen képviselőjét sem annak az országrésznek, amely az

adók 86 százalékát fizeti. Tiltakozunk ezen megalázó eljárás ellen. A csatolt területek 10 éven keresztül állandó pauperizálásnak voltak alávetve, neo-jobbgy politikát folytattak velük szemben. Most pedig, ahelyett, hogy jóváténnek ezeket a hibákat, még tetézik őket. Felemeljük ünnepléses tiltakozásunkat és figyelmeztetünk mindenkit, akit illet, hogy Erdély románsága nem fogja tűrni, hogy az összes politikai szélhámosok és gazemberek ne lássanak egyebet a csatolt területekben, mint kizsákmányolásra és kifigurázásra alkalmas gyarmatot.“

A bukaresti lapok élénken kommentálják a Patria tiltakozását, amely mögött Vajda Sándor állásfoglalását sejtik.

Férfi kalapokat

fest, tisztít, formál és vasal olcsón FEHER, Str. Memorandului (Unió ucca) 21. sz., volt Redout

mutemplomi köz-
noklatot tartott G.
főrabbi, amelybe
szervezetekkel és
s kérdésével fogl-
és megvetendős-
többek között a
milációs törekvé-
eti jellegétől akar-
agot és kizárólag
arja leegyszerűsít-
tilannak tartom az-
ely a zsidó nemz-
mellett negatív a
vredes vallási tu-
Felemelően szépe-
ogy a nemzeti ide-
felkészül Eric Jis-
is ez az ideál-
tos és pozitív ne-
esztina-centrikus
honorálni tudom-
bőjára irányuló
bbi vézna nemzed-
nerációt nevel fi-
me szervezetek zsi-
ma működésükben
óra parancsolatai-
ják a mi őseink é-
cióját. A nemeztől
a mi ifjuságunk
ordulnonm hozzá-
desi körükből azok-
t, amelyek a Tör-
b appellációk hitkö-
bennünket terhel-
nek felelősségre. E-
község tevékenysé-
kőser hus fogyaszt-
inunk kell olyan
l, amelyek megörz-
os zsidóság számá-
iskolánk és Talmu-
hivalót hogy ma-
yeket kell tehát é-
n áldozatok árán
dóttan áramlatok
t és százszaalé-
álnak gyermekeink-
de ha elmulaszt-
gy az idők romb-
shatja alá az ort-
noklat befejezés-
ott kifejezést Glas-
ülni fog megszillá-
sidó szellemet és
lett igaz vallásos
juságunkat.

met asszony rémt-
Stendal közelében
t női holttestet tal-
hogy Reimann Or-
városban lakott.
ei értesíteni akar-
ról férjét, de az s-
an lakásban széth-
an lették meg. Hal-
k szobájában a
zik, hogy az assz-
n megölte anyósát
rosságot követett el

KÖZGAZDASÁG

Nem fizeli ki a CFR az utánvételezésekből befolyt összegeket

Bucuresti-Bukarest, május 14. Csernovitzki jelentés szerint az ottani kereskedők és iparosok napok óta hiába követelik a CFR adminisztrációjától az ország különböző részeiben expedált utánvételezett áruk ellenértékét. A kereskedők azt a választ kapták, hogy a CFR vezérigazgatósága utasítást adott az összes vasúti hivataloknak, hogy az utánvételeket csak három hónap elté-

tével fizessék vissza.

Ez az intézkedés általános felháborodást váltott ki. A CFR-nek nincs jogában visszatartani az utánvételezett összegeket, amelyeket a vasut azonnal inkasszált. Egy ilyen intézkedés nem egyéb, minthogy a CFR három hónapos kényszerkölcsönt vesz fel azoktól, akik utánvételezett árut expedálnak.

Közvetlenül pünkösöd után dönt Ausztria a transzfermoratórium kérdésében

Bécs, május 14. A hitelező államok közbelépésére Ausztria mind a mai napig halasztotta az állam, a tartományok és községek külföldi adósságai után járó kamatszolgáltatás felfüggesztését, de a jegybank valutáris helyzete annyira leromlott, hogy most már sürgősen dönteni kell az ügyben. A bécsi lapok egyértelmű jelentéseiből kitűnik, hogy ez a döntés a jövő hét folyamán megtörténik. Május 19-én a népszövetség pénzügyi bizottsága foglalkozik Ausztria financiai és valutáris helyzetével és az osztrák jegybank, valamint a pénzügyi kormány attól teszi függővé a transzfermoratóriumnak, esetleg a teljes moratóriumnak elrendelését, hogy a népszövetség megadja-e Ausztriának a már többször kilitásba helyezett pénzügyi segélyt, vagy nem. Ha ez a segély akár kölcsön, akár fizetési halasztás formájában megjön, a transzfermoratórium elkerülhető, ha azonban az azonnali segítség ismét akadályba ütközik — és ez a valószínűbb eset —, az osztrák kormány elrendeli

a kamatszolgáltatás felfüggesztését.

Az osztrák moratórium egyaránt ki fog terjedni minden állami, tartományi és községi külföldi kölcsönre, a népszövetségi kölcsön kivételével, melynek szolgálata évi 80 millió schillinget igényel és zálogokkal biztosítva van. A közületek egyéb külföldi kölcsöneinek szolgálata mintegy 150 millió schillinget tesz és még nincs egészen eldöntve, hogy erre az összegre teljes moratóriumot, vagy pedig csak transzfermoratóriumot rendelnek el. Az eddigiek szerint valószínűbb a teljes moratórium. A magángazdaság külföldi kölcsöneire nézve tudvalevőleg érvényben van a múlt évben megkötött és nemrég módosított Stillhalte-egyezmény. Külön vitás kérdés annak a garanciának az ügye, amelyet az osztrák állam a Credit-Anstalt külföldi hitelezőivel szemben vállalt. Az osztrák kormány és az osztrák jegybank már régebben közölte az érdekelt külföldi hitelezőkkel, hogy ennek a garanciakötelezettségnek Ausztria tartósan nem fog tudni eleget tenni és kérte a hitelezőket, egyezzenek bele egy olyan megoldásba, amely szerint a külföldi hitelezők átvennék a Credit-Anstalt részvényitőbbségét, vagy akár egész részvényállományát és járuljanak hozzá ahhoz, hogy Ausztria az eddig vállalt összeg helyett csak egy jóval kisebb összegért vállaljon hosszú évekre felosztott garanciakötelezettséget. A tárgyalások a külföldi hitelezőkkel ebben az ügyben még nem értek véget.

Dr. Lengyel gyógyintézete

CLUJ, Calea Regele Ferdinand 111.
(Ferenc József-ut) Telefon 211.

a mai nehéz gazdasági viszonyokra való tekintettel új osztályokat létesített:

III. osztály ötszöri napi étkezéssel 120 L
II. osztály ötszöri napi étkezéssel 180 L
I. osztály ötszöri napi étkezéssel 240 L

Bármilyen műtét vagy szülés esetén lényegesen redukált díjazással.

Röntgen, Quartz, Diatermia, Sollux, Villanyfürdők és másnemű villanykezelések szintén redukált árral.

Diétás konyha orvosi ellenőrzés mellett.
Bejáróbeteg részére is.

Cukorbeteg, szivbeteg, érelmeszesedésben szenvedők, vese betegek, köszvényes és reumás betegek, gyomor és bél-fekélyben szenvedők, krónikus bélféregbetegségben, valamint krónikus epehólyaggyulladásban szenvedők részére.

Hízó és fogyókúrák.

Bővebb felvilágosítással és prospektussal szolgál az intézet gazdasági osztálya.

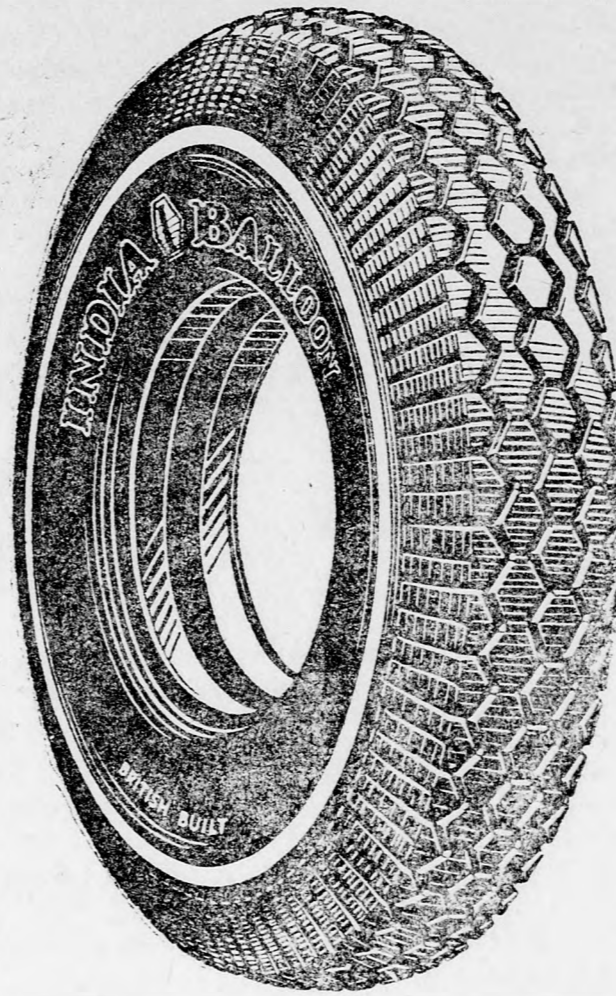
Ujabb rátamérséklést várnak Londonban. Londonból jelentik: Az angol jegybank az elmúlt napokban interveniált a piacon a dollár érdekében és a bekövetkezett kamatlábleszállással is fékezni akarja idegen tőkének az angliai piacra való beáramlását. Rövidesen újabb rátamérséklést várnak Londonban 2 százalékkal, minden idők legalacsonyabb színvonalára. Ilyen kamatláb utóljára 1897-ben volt.

Ujabb gabonamonopóliumtervek Németországban. A jövő gabonakampány finanszírozásával összefüggő tárgyalásokon különféle tervek merültek fel, amelyek különböző formában és különböző alapokon a gabonamonopólium megvalósítását célozzák. A legnagyobb esélye van a megvalósuláshoz Slangé miniszter „német buzaszövetség”-tervének, amely a szövetség égisze alatt megalakítandó öt vidéki gabonahitel-társaság útján akarja a gabonamonopóliumot megteremtteni. A német buzaszövetség ezáltal egy

India Tyre & Rubber Company Ltd. Inchinnan

Eltephetellen

Felülmulhatatlanul tartós!
Kilométerek királya

Kísérletezett-e már Ön az „India” pneumatikkal, a „Super Nonskid” gummival és „Heat Proof” tömlővel?

Kérje az összes viszontelárusítóknál.

Romániai vezérképviselőt:

**Banca pentru
Comerțul Intern
și Extern S. A.**

BUCUREȘTI
Str. N. Golescu No. 10.
Adres. Telegr. India
Telef. 2-55-68

CERNAUTI
Strada Bucureștilor 9.
Adres. Telegr. Inexbanca
Telef. 531.

uj, államilag is támogatott feladatkört kapna és venné kezébe a német gabona értékesítését.

Nemzetközi pénzügyi konferencia összehívását sürgeti a washingtoni képviselőház. Londonból jelentik: A washingtoni képviselőház pénzügyi bizottsága feliratot intézett Hoover elnökhöz, melyben kéri, hogy kezdeményezzen nemzetközi pénzügyi konferencia összehívást.

Kereskedelmi szerződés jött létre Spanyolország és a szovjet között. Londonból jelentik: Az Evening News távirata szerint Spanyolország és a szovjet között kereskedelmi szerződés jött létre spanyol árucikkek és oroszországi petróleum és termékei árucseréje alapján.

A svéd jegybank is mérsékelte a leszámítolási kamatlábát. Stockholmból jelentik: A svéd jegybank a leszámítolási kamatlábát félszázalékkal 4 és félszázalékra mérsékelte.

CONVOCARE.

Asociația de Ajutorare a Studenților Evrei din Transilvania, cu sediul Cluj, va ține în Cluj, Str. N. Filipescu No. 6., etaj I. în ziua de 24 Maiu 1932 ora 19 1/2

adunare generală extraordinară cu următoarele ordine de zi:
1. Referatul președintelui.
2. Modificarea statutelor conform avizului Ministerului Instrucțiunii și a Ministerului Muncii.

3. Alegerea Consiliului de administrație și a Comitetului de Control conform statutelor modificate.
4. Eventuale propuneri.

Membrii asociației sunt rugați a se prezenta la adunarea de mai sus, care va avea loc și în acel caz, dacă numărul celor prezenți va fi 25.
Cluj, la 11. Maiu 1932.

Dr. Eugen Kertész, președinte
Francisc Jambor, secretar general.

SPORT

Elmarad a KKASE nemzetközi tornászversenye. Elsőrendű attrakcióval lett szegényebb városunk sportkedvelő közönsége. Előző számunkban közöltük, hogy a KKASE 20 éves jubileuma alkalmából a Budapesti T. F. S. C. 50 tagú mintacsapatának szereplését is programjába tűzte. A pestiek szereplése azonban előre nem látott akadályok miatt elmaradt, ami azonban nem gátolja meg az ünnepség megtartását az ország számos mottező tornászainak részvételével.

A Románia és az Universitatea játsszának a Ferencvárossal. A Ferencváros nagy érdeklődéssel várt kolozsvári játékok programjában változás állott be. Az eredeti terv szerint a Ferencváros a Románia és a Haggibor csapatát mérkőztek volna. A Haggibor csapatának újjászervezési munkálatai azonban a Ferencváros érkezéséig nem nyertek fejzezt és mert az országos mérkőzés elánnal indult tavaszi szezon miatt a Haggibor által felkért játékosok nem játszhatnak a csapatban, a zsidó sportegylet lemondott arról, hogy a Ferencváros ellen saját csapatát kiállítsa. Meg egyezéssel alapon így az Universitatea csapatát küzd a Ferencváros ellen. Ugy Románia, mint az Universitatea azonban kiegészített csapattal mérkőzik a nagy nevé magyar bajnokkal. A Haggibor négy játékosát (Havas, Klein, Rosenfeld, I. és II.) szerepelteti a csapatokban. A óriási érdeklődés ezt a változást annál inkább jogosulttá teszi, mert a közönség szeretne nagy játékerőjű együtteseket látni a Ferencváros ellen, hogy a klubdelem ne legyen egészen egyedül.

A fiórtóló leány s az élnivágó menyecske

pompás regénye: Laczkó Géza: Széplégyen. I. kötet. 368 oldal 120.— lei Lepátnál Kvár. Postán utánvétellel frank. Kérje az új könyvek jegyzékét Lepátnál.

Bucuresti-B
Kelet tud.) A
tikai adatokk
nak ebben a
több tisztvis
az államnak t
Ez a kimutatá
ismert tény, h
tus tul van
és személyi o
odakerült ele
litását az ad
értők, amikor
kötni a korna
tését, ugyancs
dultak ki. Oly
landóan felsz
addig, amíg v
nem oldják.

A kimutatás
készítette el,
évi tisztviselő
tási alapul. A
lentében az a
ködött. Az ors
növekedett me
mében. Tehát
ha a tisztvis
ben a mérték
telemben véve
szükség, mert
selőji minimum
moknak egyar
lyen felül az
nes arányban
alábbi két sz
hogy az egyes
va, hány tiszt
és mennyinek
százalékos ter

Hadügy
Pénzügy
Közoktatás
Kultusz
Belügy
Közmunka
Közlekedés
Igazságügy
Földmívelés
Ipar
Külgügy
Egészségügy
Munkaügy
Miniszterelnök

Vagyis a h
90.334 tisztvis
növekedésének
selő számára v
vatalokban. E
1930-ban 245.1
tott, vagyis
amennyi a te
lett volna.

Az alábbi k
be, hogy 1930-
zott az egyes
a tisztviselők
dához viszony
kevesebb.

hadügy
pénzügy
közoktatásügy
kultusz
belügy
közmunkaügy
közlekedés
igazságügy
földmívelésügy
ipar
külgügy
egészségügy
munkaügy
miniszterelnök

Vagyis az

Bizony

Üzletmegszűnés miatt nagy elárusítás!!

MERINO

posztóáruház
főpostával szemben

Bel- és külföldi szövetek eddig még nem létezett olcsó árakon!

Románia költségvetési rákfenéje: 50 ezer 54 felesleges állami tisztviselő

Az Argus érdekes statisztikai kimutatást közöl arról, hogyan szaporódtak fel Romániában az állami tisztviselők

Bucuresti-Bukarest, május 14. (Az Uj Kelet tud.) Az „Argus” érdekes statisztikai adatokkal mutatja ki, hogy Romániának ebben a pillanatban 50 ezer 54-gyel több tisztviselője van, mint amennyire az államnak tulajdonképpen szüksége van. Ez a kimutatás nem mond újat, mert közismert tény, hogy a román állami apparátus túl van terhelve politikai protekció és személyi összeköttetések révén, stb. odakerült elemekkel. A statisztika aktualitását adja meg, hogy a francia szakértők, amikor nem győzték eléggé lelkére kötni a kormánynak a tisztviselők leállítását, ugyancsak ebből a kimutatásból indultak ki. Olyan probléma ez, amely állandóan felzárkózik és marad is mindaddig, amíg valamelyes formában meg nem oldják.

Hány tisztviselője kellene legyen Romániának

A kimutatást George Ioanitiu mérnök készítette el, aki a régi királyság 1914. évi tisztviselői karát vette összehasonlítás alul. Akkor a mai állapotokkal ellentétben az államszervezet igen jól működött. Az ország területe 216 százalékkal növekedett meg a békeszerződés értelmében. Tehát az lett volna normális, hogy ha a tisztviselők száma is legfeljebb ebben a mértékben emelkedik. Szigorú értelemben véve még ennire sem lett volna szükség, mert van egy bizonyos tisztviselői minimum, amelyre kis és nagy államoknak egyaránt szükségük van, s amelyen felül az emelkedés nem halad egyenes arányban a terület növekedésével. Az alábbi két számoszlop azt mutatja be, hogy az egyes minisztériumokhoz beosztva, hány tisztviselő dolgozott 1914-ben és mennyinek kellene ma dolgoznia a 216 százalékos területi növekedés arányában.

	1914	216 %-os szaporulat
Hadügy	12.405	26.794
Pénzügy	7.715	16.664
Közügy	18.003	38.886
Kultusz	13.947	30.125
Belsőügy	13.519	29.266
Közmunka	804	1.749
Közlekedés	8.510	18.382
Igazságügy	4.459	9.632
Földmívelés	5.143	11.109
Ipar	644	1.395
Külgügy	153	330
Egészségügy	4.335	9.364
Munkaügy	655	1.415
Miniszterelnökség	12	26
Összesen	90.334	195.133

Vagyis a háború előtti Romániának 90.334 tisztviselője volt, tehát a terület növekedésének arányában 195.133 tisztviselő számára volna ma hely az állami hivatalokban. Ezzel szemben a román állam 1930-ban 245.187 tisztviselőt foglalkoztatott, vagyis 50.054-gyel többet, mint amennyi a területi növekedésnek megfelelő volna.

Hogyan szaporódtak meg a háború utáni Románia tisztviselői

Az alábbi két számoszlop azt mutatja be, hogy 1930-ban hány tisztviselő dolgozott az egyes minisztériumoknál és hogy a tisztviselők száma a területi nagybővüléshez viszonyítva mennyivel több, vagy kevesebb.

	1930	a többlet
hadügy	32.630	5.836
penzügy	25.299	8.635
közügy	68.977	30.091
kultusz	23.485	6.640
belsőügy	29.894	628
közmunkaügy	2.408	659
közlekedés	23.400	5.018
igazságügy	13.586	3.954
földmívelésügy	14.292	3.183
ipar	1.859	468
külgügy	464	134
egészségügy	6.925	2.439
munkaügy	1.826	411
miniszterelnökség	142	116
Összesen	245.187	50.054

Vagyis az összes minisztériumok a

szükségesenél több tisztviselőt foglalkoztatnak. Kivételt csupán a kultusz és egészségügyi minisztériumok képeznek, ahol a tisztviselők száma 1914-gyel szemben ugyancsak emelkedett, de az emelkedés nem áll arányban a területi növekedésével. Ezzel szemben a közoktatásügyi minisztérium 60, a pénzügy 17, a hadügy 11, a közlekedésügyi 10 és az igazságügyi minisztérium 7 százalékkal több tisztviselőt foglalkoztat, mint amennyire szükség volna. A kultuszminisztériumi minusz is abban leli magyarázatát, hogy Erdélyben az ortodox vallás kevéssé van elterjedve és így az ortodox papok száma nem növekedett egyenes arányban a területi növekedéssel. A fenti statisztikai számok világosan beszélnek arról, hogy különösképpen a tanszemélyzet növekedése öltött aggasztó méreteket. 30 ezer 91 személlyel

több áll ennek a minisztériumnak szolgálatában, mint amennyi a területi növekedéssel arányos volna. Hasonlóképpen aránytalan az emelkedés a hadügyminisztériumnál is.

A legutolsó nyolc év tisztviselő szaporulata

Erdekes figyelemmel követni a tisztviselők számának évről-évre való szaporodását. A statisztikai adatok csupán 1922-től kezdve állanak rendelkezésünkre, ami az áttekintést meglehetősen akadályozza. Az 1914. évi 90 ezer állami tisztviselővel szemben ugyanis 1922-ben már 201 ezer 338 állami tisztviselőre ébredt az ország. A szaporulat zömét tehát 1919-1921. években nevezték ki az új állam konzolidációjának zavaros éveiben, amikor egy egész sereg oda nem való és hivat-

lan elem is került a tisztviselői karba. 1922-től kezdve, a tisztviselők növekedését az alábbi tabella mutatja:

1922	201.338
1924	223.089
1925	230.714
1927	235.429
1928	240.535
1929	241.054
1930	245.187

1930 óta a tisztviselők száma körülbelül újabb 2000-rel szaporodott. Ez a szaporulat már nem szerepel a fenti statisztikában, amely érdekes képét nyújtja a romániai tisztviselők túltengésének. A bukaresti minisztériumok belső adminisztrációjában a kimutatás szerint 6223 tisztviselő dolgozik. Ezek közül 1532 a pénzügy, 398 a belügy, 486 az igazságügy, 345 a külügy, 879 az egészségügy és 830 az iparügyi minisztérium szolgálatában áll.

Már a katonai gázmaszkgyár is leállította üzemait

Tömeges üzembeszüntetések és munkáselbocsátások a brassói nagyüzemeknél

Brasov-Brassó, május 14. A gazdasági krízis hullámai már nemcsak a polgári szükségletek cikkeit előállító üzemeket bénítja meg, hanem ráfekszik a hadicélokot szolgáló vállalatokra is. A Brassóban működő gázmaszkgyár néhány nappal ezelőtt elbocsátotta alkalmazottait és bizonytalan időre beszüntette működését. A gázmaszkgyár, mely katonai jellegű üzem volt és a

hadsergnek céljaira francia mintára gyártott gázmaszkokat, több mint száz munkást foglalkoztatott.

Brassóban egyébként a nagyobb ipari és a kereskedő cégek sorra szüntetik meg működésüket. Így az ország egyik legtekintélyesebb vegyipari gyáruzeme, a Mărăsesti, elbocsátván több mint kétszáz munkását és tisztviselői karának nagyrészét, ideiglenesen beszüntet-

te üzemait, a tultermelésre való hivatkozással. Az egyik előnyösen ismert brassói technikai vállalat, az Unirea térképábrázoló intézet közel ötmillió lej passzívával fizetéseketelenséget jelentett. A brassói piacon a gazdasági krízis éveitől még nem történtek ilyen tömeges leépítések és most a város gazdasági körében a legnagyobb nyugtalanság lett urr.

Charles Rist személyesen revidálta a nagyszebeni pénzügyigazgatóság működését

A francia szakértők meg vannak elégedve az erdélyi adóhivatalok eredményeivel

Sibiu-Nagyszeben, május 14. Tegnap délután 12 órakor Charles Rist professzor, két román pénzügyi ellenőr, és Gautier francia szakértő kíséretében Nagyszebenbe érkezett. Félegykor a vendégek meglátogatták a Banca Nationala helyi fiókját, ahol Lepadatu, a jegybank központi igazgatója fogadta őket. Ebéd közben Rist felvilágosításokat kért Lepadatulól Erdély gazdasági és pénzügyi helyzetére vonatkozólag.

Délután fél 3-kor a francia szakértők megjelentek a pénzügyigazgatóság épületében és verifikálták úgy az adó kivetési és behajtási műveleteket, mint a pénzügyigazgatóság könyvelését. Rist érdeklődött a gazdasági viszonyokról, az adófizetők teljesítő képességéről és a bevételek csökkenésének okairól. Megkérdezte továbbá, hogy milyen eredményre vezetett a kettős könyvelés bevezetése. Sorra vette a vám, a szesz, ital, a bélyeg és örökösödési illetékek bevételi lapjait és revidálta az egyes adó-könyveket is.

Négy órai vizsgálat után a szakértők meglegedésüket fejezték ki a tapasztaltak fölött és annak a véleményüknek adtak kifejezést, hogy a gazdasági élet fellendülése esetén az állam bevételeiben is lényeges javulás fog mutatkozni. A szakértők ezután kiutaztak Ciznadia községbe, ahol a perceptorok és a községi jegyző adóbehajtási tevé-

kenységét ellenőrizték. Este fél 9-kor Charles Rist visszatért Bukarestbe. A

francia szakértő egy nappal meghosszabbította romániai tartózkodását.

Az Erdélyi Zsidó Árvagondozó a nagyilondai árvizkárosultakért

Cluj-Kolozsvár, május 14. Az Uj Kelet tegnapi számában jelent meg felhívásunk, melyben a nagyilondai árvízszujtató zsidó családok segítségére szólítottuk fel Erdély zsidóságát. A felhívásunk kapcsolatban az E. Zs. A. a következő levelet intézte hozzánk:

Igen tisztelt Szerkesztőség!

B. lapjainknak hasábjain értesültünk arról a katasztrófáról, mely a nagyilondai lakosságot sújtotta és arról a nélkülözésről, amelyben az árvízszujtató zsidó lakosság szenved.

Ahhoz a gyűjtési akcióhoz, melyet a t. szerkesztőség beindított, a magunk részéről is csatlakozni kívánunk, minthogy szükségét érezzük annak, hogy támogatásunkkal mi is hozzájáruljunk az akcióhoz. Az Árvagondozó hivatásának megfelelően elsősorban a szükségét szenvedő gyermekeknek kívánunk segíteni és pedig, amint Önök írják: Nagyilondán éheznek a zsidók! és mi ezen akarunk segíteni. Elhatároztuk tehát, hogy a zsidó együttérzéstől vezéreltetve egy gyermekélelmezési népkonyhát állítunk fel.

Midőn ezt szíves tudomásukra hozzuk, egyben közöljük, hogy egyidejűleg fel-

vettük az érintkezést az ilondai hitközség vezetőjével.

Teljes tisztelettel:
Erdélyi Zsidó Árvagondozó,
Schwartz
főtítká.

Erdély zsidósága minden bizonnyal ki fogja venni a maga részét abból az akcióból, amelynek maga a Zsidó Árvagondozó áll élére.

Manollescu elbocsátási pere a bukaresti tábla előtt

Bucuresti-Bukarest, május 14. Manollescu ügyében tegnap tárgyalta a bukaresti tábla, mint közigazgatási bíróság, a volt bankkormányzó keresetét. Leatris ügyvéd hangsúlyozta, hogy a táblának ugyanazt az álláspontot kell elfoglalnia, mint a Burilleanu-ügyben történt, mert a bankkormányzó 6 évre lett kinevezve és nem vonható a köztisztviselők általános fegyelmi szabályzata alá. Kérte Manollescu visszahelyezését állásába. A tábla május 28-ra halasztotta a tárgyalás folytatását.

Bizonyos, hogy létezik sok jó gyártmányu harisnya

De önnek asszonyom egy olyan harisnya kell, amelyben nyugodtan megbizhat, amelyben biztosan érzi magát, hogy a szem nem fog lefutni, semilyen körülmények között sem. A nők tizezrei igazolják, hogy ilyen az

ADY

EGYESÜLETI ÉLET

A Hasomér Hacair konferenciája Kolozsváron. A napokban zajlott le Kolozsváron a Hasomér Hacair erdélyi tagozatának év konferenciája, a vidéki csoportok nagyszámú delegátusainak részvételével. A szervezeti beszámoló a Hasomér Hacair mozgalom és a chalucái nagy térhódítását dokumentálta. A jelentés a helyi szervezetek megerősödése mellett megállapítja, hogy lényegesen növekedett a hácsárázó chalucok száma és Erec Jiszraélben sikerült már megvetni az erdélyi kibuc alapjait. Minden remény meg van arra, hogy rövidesen a jelenleg hácsárázó chalucok is követni fogják az erdélyi kibuc előőrseit. A szervezeti jelentést hosszú vita követte. A konferencia második napján a nevelésügyi kérdések szerepeltek napirenden. A felszólalók kihangsúlyozták, hogy Erdélyben sulyosabb feladatok előtt áll a nevelés, mint a regátban és a többi keleti országokban, miután itt egy asszimiláltabb zsidó környezettel áll szemben a mozgalom. A vita során megtárgyalták azokat a metódusokat, amelyek a nevelés maximális követelményeinek megfelelően és kellő módon tudják felkészíteni az ifjúságot Erec Jiszraélre. A harmadik napon a vezetőségi tanács tartotta meg ülését, majd a konferencia az erdélyi kibuc helyzetét vitatta meg. Megállapították, hogy az erdélyi chalucok nem képesek önálló kibucot létesíteni és be kell kapcsolódniuk a többi Hasomér Hacair csoportok erעי szervezetébe, a „Kibuc Arci” valamelyik közösségébe. Hogy melyik kibucba fognak csatlakozni, ebben a kérdésben a konferencia bevárja a már Palesztinában élő chalucok véleményét és addig Chederába összpontosítja a kiinduló chalucokat, mint önálló kibucot. A konferencia a Techakna himnuszának hangjai mellett, lelkes hangulatban nyert befejezést. A delegátusok abban az érzelmben omlottak szét, hogy jelentős lépéssel vitték előbbre a chalucái mozgalmat.

Kolozsvári zsidó társadalmához! A jelenlegi nyomasztó gazdasági viszonyok borzasztó hatással nehezdednek minden jótevő egyesületre, különösképpen az Árvegondozóra. Örjási megerősítésébe került a vezetőségnek az is, hogy eddig is helyt álljon és bármilyen nehézségek árán eleget tegyen kötelezettségeinek támogatásával szemben. Ma már ott tartunk, hogy nem sokára kénytelen leszünk özevgyeinktől és szerencsétlen árváinktól a segítséget megvonni, amit eddig a zsidó társadalom áldozatkészsége, tagdíjbefizetése tett lehetővé. Tagdíjaink száma egyre esik és azok, akik mindenképpen igyekeznek mellettünk kitartani és segítségünkre lenni, azok is kénytelenek redukálni a tagdíjakat. Ezzel szemben a nyomor egyre nagyobb mérvet ölt és mi, akik látjuk ezt, tudjuk és érezzük, hogy sohasem volt nagyobb szükségünk árváinkra a segítségre, mint most. Nehéz kötelesség ez, amelynek csak a zsidó társadalom segítségével tudunk eleget tenni. Segélykiáltással fordulunk tehát a kolozsvári zsidósághoz és kérünk minden nemesen érző zsidó embert, hogy lépjen be az Árvegondozó tagjai sorába, hiszen még nagyon sokan vannak olyanok, akik 20-10 lejes havi tagdíjat tudnának fizetni és akik nem igen érzik meg a szerencsétlen nyomorogók pedíg nagyon is segítenek ezzel. Tehetősebb emberektől természetesen hálásan veszünk nagyobb összegű

Stramer S. Jiddis szintársulata

Szatmáron

május 15. és 16-án.

Ich will a Kind

Háromfelvonásos énekes vígjáték. Írta: I. Blum.

Moische Wu Kriechst du?

Háromfelvonásos operett. Írta: Ch. Rumsinsky.

Die Nachköniğin

zenés vígjáték 3 felvonásban. A legújabb jiddis slágerek, kuplék, duettek.

befizetéseket is. Segítsünk nyomorgó zsidó testvéreinken!

Táncos Haggibbor-tea a Palaceban. A Haggibbor sportegylet ma, vasárnap dél után 5 órakor táncos teadélutánt rendez a Palaceban ahol ez alkalommal teljes műsorával fellép a Palace-bar egész művészete is. A Haggibbor-teák hagyományos sikere előreláthatólag a mai mulatságnak is hű kísérője lesz.

Nagy előkészületek a WIZO országos bazárjára. Junius 19-én és 20-án Kolozsváron rendez meg az erdélyi WIZO ezévi országos bazárját. A bazár a kolozsvári WIZO-n kívül a vidéki csoportokban is lázas készülődések folynak és minden jel arra mutat, hogy a WIZO ezévi bazárja kiemelkedő eseménye lesz az erdélyi zsidó nők lekes munkájának. A vidéki csoportokat ezuton hívja fel a kolozsvári WIZO vezetősége, hogy mielőbb küldjék be a bazáron kiállítandó tárgyakat. A bazár iránt már most is széleskörű érdeklődés nyilvánul meg.

SZÍNHÁZ-FILM

Fedák Sári az Antóniában

Fedák Sári első fellépése ma, vasárnap este 9 órakor lesz Lengyel Menyhért híres darabjában, az Antóniában. Ezt a darabot annakidején Lengyel Menyhért Fedák Sárinak írta. Az örjási budapesti siker után Fedák Sári ezt a darabot egész sor európai metropolisban játszotta, mindenütt tomboló sikert aratva benne.

Az Antónia vasárnap esti előadására nemcsak Kolozsvár közönsége vált tömegesen jegyet, hanem a környéki városokból is egymásután érkeznek az előjegyzések.

Fedák Sári Antóniája olyan művészi teljesítmény, amelyet senki se mulaszthat el: Európa egyik legnagyobb színésznője legjobb szerepében.

A Magyar Színház heti műsora

Vasárnap d. e. 11 órakor **Marica grófnő.** (Nagyon olesó matinéhelyekkel, 5 személyes páholy 80, az összes földszinti helyek 20, erkélyülések 10 lej. Sorozat-sz. 218.)

Vasárnap este 9-kor: **Antónia.** (Fedák Sári vendégjátéka. Premierhelyekkel. Bérletszűnetben. Sorozatszám: 219.)

Hétfőn este 9-kor: **Mágnás Miska.** (Fedák Sári vendégjátékával. Premierhelyekkel. Bérletszűnetben. Sorozatszám: 220.)

Kedden este 9-kor: **Okos mama.** (Fedák Sári vendégjátékával. Premierhelyekkel. Bérletszűnetben. Sorozatszám: 221.)

Szerdán este 9-kor: **Szibill.** (Fedák Sári bucsufellépése. Premierhelyekkel. Bérletszűnetben. Sorozatszám: 222.)

Szinkor-Mozgó műsora

Vasárnap: 3, 5, 7 és este 9 órakor: **Az amerikai Paramount szenzációs világhírnéme: Édes légyott (Egy óra veled).** A főszerepekben: Maurice Chevallière és Jeanette Macdonald. Helyárak: 10, 20 és 30 lej.

A cluji Román Opera műsora

Vasárnap, május 15 (délután): **Az eladott menyasszony.** (Clujon.)

Hétfő, május hó 16: **A trubadur.**

Szerda, május hó 18: **Aida.**

Péntek, május hó 20: **Carmen.** (Szabó Zoltán fellépésével.)

Vasárnap, május hó 22: **A cigánybáró.**

CORSO-MOZGÓ műsora

Vasárnap 3, 5, 7, 9 órakor: Utoljára a világsikert aratott szenzációs film: **Lilian Harveynek az eddigi legsikerültebb és pazar összeállítású filmje: Két szív egy dobbanás.** Ezt a filmoperettet választották meg a filmek királyává. Ebben a filmben nyerte meg Lilian Harvey a filmszínészek m'ssét. Pazar rendezés, szerelem, ének, tánc és mindvégig vígság szórakoztatja a közönséget. Főszerepekben: Lilian Harvey, Wolf Albach-Retty, Rosa Valetti, Kurt Lilien, Otto Walburg és Halmay Tibor. Ezt a filmet nem kell összetévesztetni más hasonló című filmekkel! Műsor előtt legújabb heti híradó.

Hétfő 3, 5, 7, 9 órakor:

Kedd 3, 5, 7, 9 órakor:

Szerda 3, 5, 7, 9 órakor:

„Sing-Sing”. Szerelmes ördög. Lázadás a Sing-Sing fegyházban. Eredeti felvételek. 3000 szereplő. Fejős Pál gigantikus produkciója. Ezen film rendezésével nyerte meg a filmrendezők pályázatán az első díjat. Főszerepekben: Heinrich George, Dita Parlo és Gustav Diesel. Ebben a filmben mutatja be a kirobbanó lázadást, a gépfegyverek örült roppogása, a tankok dühöngő felvonulása, a lejátászódó tragédiák az igazságszolgáltatásnak ad elégtételt e filmben, amely

azonban még így is, ahogy van, a humanitás nagy propagandája marad. Műsor előtt a legújabb heti híradó.

RÁDIÓ MŰSOR

A könnyű és fajsúlyosabb zene kedvelőinek egyaránt lesz mit hallgatniuk ezen a héten. A népszerűbb operákból igen sikerült csokrot hozott össze a heti műsor. Ime: Vasárnap Bizet Carmenje Leipzigól, Puccini Le villi, nálunk ismeretlen kétfelvonásos operája Milánóból, Verdi Aidaja Münchenből (Nürnbergnél különösképpen jól lehet venni). Hétfőn: Mascagni Parasztszűnet Budapestről, A Windsori vídám nők Berlinből, Verdi Troubadur Párizsból, Szerdán: Halévy Zsidónője Brünn, Saint-Saens: Sámson és Delila Brüsszel, francia adó, Ponchielli Gioconda, Frankfurt, Puccini Turandot, Prága, Davenport a Covent Gardenből a Bolygó hollandi első felvonását közvetíti. Csütörtök: Boito Mefisztófeles, Milánóból és operaelőadás Lublinból, amelyet Belgrad is közvetít. Pénteken Bécs Wagner Rienzi c. operáját adja, szombaton Róma Puccini fentemített két felvonását.

Vasárnap este fél kilenckor Pataky Kálmán, a neves tenorista énekel a bécsi Stúdióban, a bukaresti szimfonikusok Beethoven IX. szimfóniáját játsszák. Hétfőn a római olasz-amerikai reklámhangverseny hoz nivós műsort és a kitűnően vehető svájci német adó a IX. szimfónia negyedik tételét közvetíti. Szerdán a világhírű Arrigo Serato hegedűművész hangversenyez a milánói Stúdióban, pénteken a lengyel szimfonikusok szerepelnek Varsóban, szombaton este 9 órakor Berlin közvetít érdekes koncertet, amelyen többek között Schwartz Vera és List Emánuel is szerepelnek.

A bukaresti leadó rendszeresítette a déli gramofonhangversenyek műsorát. Vasárnap délnél könnyű zenét, hétfőn nevesebb énekeseket és művészeket szerepeltet. A gramofonhangversenyek közelebbi programját nap-nap után ismertetni fogjuk. A budapesti Stúdió vasárnap és hétfőn délután 3 órakor ad nivós, gondosan összeállított gramofonhangversenyeket, amelyeken a legjobb művészek szólnak meg.

Vasárnap, május 15.

Bukarest, 11.15: Gyermekek negyed-órása. 12: Zenekari hangv. 13: Grammfón. 13.45: Hírek, időjelzés. 14: Grammfón. 18: Könnyű és román zene. 19.10: Könnyű és román zene. 20: Rádió Szabad egylet. 20.05: Zenekari hangv.

Budapest, 9.30: Hírek, kozmetika. 10: Ref. istentisztelet. 11: Róm. kat. istentisztelet. 12.30: Evangélikus istentisztelet. 13.30: Rádióüzenetek a Nemzetközi Vásár Stúdiójából. 14.30: Papp Jenő rádióüzenetek a Nemzetközi Vásár Stúdiójából. Palló Imre magyar nótákat énekel cigányzenekiszérettel. 19.30: Székely Arnold zongoraművész hangv. — 20.20: Könnyű zene. 21: Erdélyi est. 23: Sporteredmények. Utána hangverseny.

Tizián

ZINKOGRAFIA

szállítja a legjobb
• KLISÉKET. •
CLUJ. P. MIHAI VITEAZUL 37

Hétfő, május 16.
Bukarest, 13: Grammfón. 14: Grammfón. 18: A rádió zenekara. 19: Hírek, időjelzés. 19.10: A rádió zenekara. 20: Rádió Szabadegylet. 20.40 Grammfón. 21: Szimfóni előadás. 21.30: Niculescu aszszony hárfaművész nő hangv. 21.50: Kamarazene. 22.20: Serban Tassian énekhangversenye.

Budapest, 9.30: Hírek. 12.15: Unitárius istentisztelet. 13.30: Rádióüzenetek a Nemzetközi Vásár Stúdiójából. 15: Grammfón. 16.30: Rádióüzenetek a Nemzetközi Vásár Stúdiójából. 18: Részletek a Livia c. operettből. 19.15: Nagy Adorján előadása. 19.45: Mocsányi és Lakos zenehumoristák hangv. 20.30: Rimszkij-Korzakov Seherzade c. balettje és Mascagni Parasztszűnet c. operája. Utána cigányzene.

APRÓ HIRDELTESEK

CS műtejtető, készítve a rettegő főrabbi felügyelete alatt Alkalmas mindennemű sajt készítéséhez. Kapható Legmann Mór Reteag, jud. Somes.

Orth **CS** vendéglő Bázán — nyitva június 1-től. Elsőrendű konyha, pontos kiszolgálással biztosítva. A vendéglőnél szobák is kaphatók. Aron Sámuel Medias.

Marosujvár fürdőn 40 év óta fennálló jól bevezetett orth. kóser vendéglő felszereléssel bérbeadó. Ertekezni Weisz Mór Str. Minerva (Shütz János u. - 1, I. emelet.

Kiadó különbejáratu butorozott szoba komplett hálóval, napos, kertes udvarban, egy vagy két személynek. Cal. Reg. Ferdinand 107., földszint, utolsó ajtó.

Házilag készített kóser zsír olcsón kapható: Strohl. Str. Paris 45.

2 méter magas, 4-5 méter hosszú üvegfalat keresek megvételre. Rosenberg, Str. Filipescu (Szentlélek u.) 7.

Bemesvár, Nagyszében, Marosvásárhely, Kolozsvár, Brassó, Szatmár városok területére a kis mechanikusok által állandóan látogató agilis szakmabeli képviselőket keresek 100 százalékos garancia mellett „Semperit” kerékpárgumi és gumikellékek intenzív terjesztésére: Hirschmann Károly Arad, Str. Gh. Lazar No. 17.

Kiadó 2 szoba I-ső emeleten, 1 szoba földszinten irodáknak. Fischer Üvegudvar, Regele Ferdinand 6.

Elárusítónók felvétetnek perfekt román nyelvtudással. Fischer Üvegudvar Cluj, Regele Ferdinand 6.

Ügyvédi vagy más irodának, lakásnak is kiválóan alkalmas forgalmas, Főtérbetorkoló utvonalon fekvő, két világos, parkettes és erkélyes szoba olesó bérért kiadó. Ertekezni: Dr. Hirsch, Str. Jorga (Jókai u.) 21.

Naponta frissen fejt kóser tehén- és bivalytej (házhöz szállítva is), valamint tejszín, tejföl, vaj és turó kapható Schwartz Ignácénál. Str. Filipescu (Szentlélek u.) 7. Ugyanott vegetárius koszt — kihordásra is — kapható. Csak megrendelésre.

Több egyszoba-konyhás lakás és egy szép uccai garzonlakás kiadó június 1-re. Király u. 33.

Modern egyszoba-konyha, fürdőszoba, előszoba, kertes udvarral, kiadó. Hosszu ucca 23.

Nagyforgalmu cluji ügyvédi irodámhoz társat keresek. Ajánlatokat „Jövő” jelíge alatt a kiadóba kérek.

HIR

En és a sze

A szemüvegemnek tete van. Nagyszerelem sővényére és két karri állik a fülemre. A szemkarja el, ami meglepő most végre megkapom évek óta annyira megjelenést. Sedenfrtem uccából sok szer szemüveghez és könnyra invitált. Azóta pedig szemüveggel. Érdekes Altalában nagyon h egy ilyen szemüveg. amikor az üveg felet készítő ur félarca kis pedig szélesebb, nagy szem a szemüveget. A lesz. közelebb jön olyan különösen meg példánul az irógép egy Ez mind azért az ami a szememben van — két nap óta záció, ezzel a fejle lemre kitünően pas

Érdekes példánul, lábam. A lábam, am legnagyobban hasonló mindenségnek, legal mal megnőtt. Így, előttük és közben egészen megdöbben Reggel viszont kelle kifilre. A kifli olyan gusztyus volt a po asztigmatizmus kö ru kényserített sz egyébként kavcsu é hez. Cigaretta-csava megijedtem, hogy olyan hatalmas mé uram isten, egésze ritkán történt is m után, újságolvasás kezdtem: vajjon tá a tárgyak, mint a szemüveggel látom olyanok, mint ami szemem mutatja? ilyen nagy volt csak nek? Vagy azelőtt valójában... Tud ber egészen megza asztalomon felmér szabad szemmel szemüveggel. A tó dett. Előveszem a tálom, hogy azért 50 centiméter.

Ez biztosan opt És akkor jön a tember, a kedves, tiki csalódásokkal teszem a szemüve a fizetést. Egy is ajánlotta, hogy v kalomra inkább get. Kevésre becs ben nagylelkű les lárét és mingyárt ben. Ezentul régi jaimat is viselni üveggel megnéze számlát hoznak a szemüveget. Mi h csak kis számlák szem a szemüveg relmi csalódásait lesznek! És min akarom, csak a ni vagy visszaté lesz ha példánul a megnézem a kés ségét. Meg fogó tenni...

— Változtatlan dapestről jelentet zet időjáráspro járásban lénye nincs kilátás.

HIREK

En és a szemüvegem

A szemüvegnek barna kaucuk kerete van. Nagyszerűen passzol orrom sörényére és két karikája szencziósan állít a fülemre. A szem két üveg támaszra el, ami meglepő és új dolog, talán most végre megkapom a családom által legelőt annyira reklámtól komoly megjelölést. Seelenfreund ur az Egyetem uccából sok szerencsét kívánt a szemüveghez és könnyebb vizionlátásra invitált. Azóta pedig kísérletezem a szemüveggel. Érdekes dolgokat mutat. Általában nagyon használható tárgy egy ilyen szemüveg. Olyan furcsa, hogy amikor az üveg felett nézek el, a szerkesztő ur félarcú kisebb, a másik fele pedig szélesebb, nagyobb... Ha levelem a szemüveget, az írógépem kisebb lesz, közelebb jön, általában minden olyan különösen megváltozik, tegnap például az írógép egészen ferde volt. Ez mind azért az asztigmatizmusért, ami a szememben van. Az asztigmatizmus — két nap óta — legnagyobb szenczióim, ezzel a fejlett orromra és fülemre kitűnően passzoló szemüveggel.

Érdekes például, hogy nagyobb lett a lábam. A lábam, amely egyébként is a legnagyobb hasonló terméke a világ-mindenségnek, legalább három számmal megnőtt. Így, amikor az írógép előtt ülök és közben lenézek a lábamra, egészen megdöbbenek a nagyságától. Reggel viszont kellemes volt ránézni a kiflire. A kifli olyan tekintélyes, olyan gusztyos volt a pocakjával, amit az asztigmatizmus következtében orromra kényyszerített szemüveg adott hozzá egyébként karcsu és törékeny természetű. Cigarettaesetében közben egészen megjárod, hogy miért csináltam olyan hatalmas méretű cigarettát. És uram isten, egészen meglepő, ez olyan ritkán történik is meg velem: ma ebéd után, újságolvasás közben gondolkodni kezdtem: vajon tényleg olyan nagyok a tárgyak, mint amilyeneknek én a szemüveggel látom, vagy pedig csak olyanok, mint amilyeneknek a szabad szemem mutatja? A lábam azelőtt is ilyen nagy volt csak én láttam kisebbnek? Vagy azelőtt láttam kisebbnek és valójában... Tudja az ördög, az ember egészen megzavarodik bele. Az íróasztalom felmérlek egy távolságot szabad szemmel és aztán megnézem szemüveggel. A távolság megnövekedett. Előveszem a colstokkot és konstátolom, hogy azért mind a két távolság 50 centiméter.

Ez biztosan optikai csalódás. És akkor jön az új korszak az életben, a kedves fájdalom nélküli optikai csalódásokkal. Például elcséjén felteszem a szemüveget és úgy veszem fel a fizetést. Egy ismerősöm viszont azt ajánlotta, hogy vegyek fel erre az alkalomra inkább sokszorosító szemüveget. Kevésre becsült barátainkkal szemben nagylelkű leszek. Felteszem az okulárát és mingyárt megnőnek a szememben. Ezentul régi, harmínchatos galleréimait is viselni fogom, de előbb szemüveggel megnézem őket. Viszont ha számlát hoznak nekem, akkor levetem a szemüveget. Milyen jó, ezentul mindig csak kis számlákat kell látnom! Leveszem a szemüveget és úgy nézek a szerelmi csalódomra, milyen jó kicsik lesznek! És minden megváltozhatik ha akarom, csak a szemüveget kell levenni vagy visszatenni. Szencziós dolog lesz ha például most a szemüveggel megnézem a készülő regényem jelentőségét. Meg fogom tenni, meg fogom tenni...

És ennek a hírfejték a jelentőségét is szemüveggel becsülöm fel. Szabó bácsi, legyen szives adja egy pillanatra a nagyítóüvegét, most arra is szükség van... (—lay.)

Változatlan időjárás várható. Budapestre jelentik: A Meteorológiai Intézet időjárásprognózisa szerint az időjárásban lényeges változásra egyelőre nincs kilátás.

Vasárnap délelőtt fél 11 órakor a „Corso“ mozgóban

Dr. Fischer József képviselő, Boskovits József, dr. Glasner Izsák és Weinberger Nándorné

beszámolót tartanak Palesztináról
Belépés díjtalan! Minden zsidó ott legyen!

— Tréfából agyonlőtte tanulóársát egy nyolcadikos gimnázista. Ljubljánából jelentik: Megdöbentő szerencsétlenség történt Ljubljánban. Egy nyolcadikos gimnázista tréfából lelőtte tanulóársát, aki néhány pernyi szenvedés után meghalt. Zupán Vito nyolcadikos és Szenekovics Fedor hetedikos gimnázista jó barátságban éltek egymással és szabad idejük nagy részét együtt töltötték. Tegnap délután felkeresték egyik diáklány ismerősüket, aki a tanítóképzede növendéke. A leány zongorázott, a két fiu pedig a zongorára támaszkodva beszélgetett egymással. Közben Zupán elővette revolverét és játszani kezdett vele. Többször elcsattantotta, de a fegyver nem sült el. A leány rászólt Zupánra, hogy tegye le a fegyvert, de az most tréfából rácélozott Szenekovicsra: — Most agyonlőlek — mondotta nevetve és meghúzta a ravaszt. A következő pillanatban a fegyver hatalmas döbbenés kíséretében elsült és Szenekovics vérző fejjel terült el a zongora mellett. A házbeliek azonnal orvost hívtak, de mire az orvosi segítség megérkezett, a szerencsétlen diák már kiszorult. A diáklány, akinek szeme előtt halt meg kis pajtása, a rémületől súlyos idegcsokkot kapott. Zupán a rendőrség letartóztatta és kihallgatása után beszéltette a törvényszék fogházába.

— Emésztési gyengeség, vérszegénység, elsoványodás, sápadtság, mirigybetegségek, bőrkütségek, kelések, furunkulusok eseteiben a természetes „Ferenc József“ keserűviz szabályozza a belek annyira fontos működését. Az orvosi tudomány számos vezérférfia meggyőződött arról, hogy a valódi Ferenc József víz hatása mindig kitűnően beválik. A Ferenc József keserűviz gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben kapható.

— Két varsói leány pisztolypárbajt vívott. Varsóból jelentik: Két fiatal leány pisztolypárbajt vívott tegnap Kalisz kerület egyik falujában. A leányok, akik jómódú földbirtokosok gyermekei, belezsértek egy katonatisztbe. Ettől kezdve állandó volt közöttük az ellenségeskedés. Néhány nappal ezelőtt az egyik leány az uccán találkozott a katonatiszttel, aki a másik fiatal hölgyvel sétált. Kínos jelenet támadt, amelynek során a féltékeny leány arcúllította a másikat. Néhány órával később a támadó lakásán megjelent két leány, akik a sértett nevében párbajra hívták ki. Másnap megtartották a pisztolypárbajt egy közeli rétten. A párbaj tragikusan végződött: az egyik leány, a sértett, golyót kapott a szívébe és meghalt. A másikat letartóztatták.

— Rádiumlopás egy amerikai kórházban. Newyorkból jelentik: Az amerikai st. pauli város kórházából ellopták néhány nappal ezelőtt a kórház hallatlan értékű képviselő két gram rádiumát. A gyanu egy Szaharoff nevű orosz asszisztensnő ellen irányult, akit letartóztattak. Szaharoff kisasszony a vizsgálati fogságban is ártatlanságát hangoztatta, majd cellájában felvágta az ereit, úgy, hogy kórházba kellett szállítani. Ekkor jelentkezett egy munkás, aki a kórház vízlevezető csatornájában megtalálta a rádiumot tartalmazó tubust. Később kiderült, hogy a rádiumot Szaharoff kisasszony szarkája lopta el, amely állapot az asszisztensnő magával szokta vinni a laboratóriumba.

— Csehszlovákiában külön meg akarják adóztatni a százezer koronán felüli vagyonokat. Prágából jelentik: A pénzügyminiszter a minisztertanácson előterjesztette új pénzügyi tervezetét, amely magában foglalja a százezer cseh koronán felüli vagyonok külön megadóztatását is. A javaslat szerint az államnak fel kellene vennie másfélmilliárd cseh korona belföldi kölcsönt, azonkívül husz és ötvenkoronás ércpénz verésére is szükség van, mert a váltópénzt a kereskedők teaurálták.

— Csikágóban elhalasztották egy emberrablási bünper tárgyalását, mert zavargásoktól kellett tartani. Newyorkból jelentik: Csikágóban elhalasztották egy emberrablási bünper főtárgyalását, mert zavargásoktól kellett tartani s attól, hogy a mostani amerikai atmoszférában az esküdtek csak elfogult ítéletet hozhatnak a bünperben.

— Revolveres nemzeti szocialista diákok zártak ki egy német város polgári iskolájából. Berlinből jelentik: Wittlich polgári iskolájának egyik osztályában tanítás közben váratlanul lövés dördült el. Egyik gyermek zsebében véletlenül elsült a revolver. Több más gyermeket is megmozdítottak s egész csomónál találtak pisztolyt. A gyermekeket, akik nemzeti szocialistáknak vallották magukat, kizárták az iskolából.

— György király meglátogatta Macdonaldot. Londonból jelentik: György király ma a szanatóriumban felkereste Macdonald miniszterelnököt s az orvosi utasítások szigorú betartására intette. Hangoztatta, hogy nem tartja megengedhetőnek hivatala újraátvételét mindaddig, amíg fel nem gyógyul. A miniszterelnök türelmetlen és ideges. Lassu menetének tartja gyógyulását.

— Mélységbe zuhantak egy német bányavállalat szállítókosarai. Berlinből jelentik: Dortmund közelében a Dortfeldakna szállítókosarai ma reggel ismeretlen okokból a mélységbe zuhantak. A kosarak a 800 méteres mélységben teljesen belemerültek az iszapba. Öt munkás életét veszítette a katasztrófánál. A vizsgálót megindították.

Koprol édes, enyhén ható Feltétlenül megbízható!!!

Csak eredeti csomagolásban valódi

— A paradicsom és a gáz. Newyorkból jelentik: V. Crocker amerikai professzor kísérleteket végzett, hogy az egyes növények miképpen reagálnak a mérges gázokra. A kísérletezés alkalmával megállapította, hogy a legérzékenyebb a gázok iránt a paradicsom, amely már akkor elveszti leveleit, ha kétszázadrész annyit gáz van a levegőben, mint amennyit az emberi szervezet egyáltalán érzékelné képes és ötvenszer érzékenyebb, mint a legfinomabb vegyi készülék. E felfedezés következtében az amerikai tengerpart járónok és bányaműveknél gázfigyelmeztető helyett a paradicsom növényt akarták bevezetni olyan módon, hogy a cserepekben paradicsomot helyeznek el a gázról fenyegetett helyeken.

— Megszigorították a párizsi elnöki palota biztonsági szolgálatát. Párizsból jelentik: A francia belügyminiszter az Elysée palota biztonsági szolgálatát a köz társaság elnök személyének hatályosabb védelme érdekében a párizsi rendőrprefektúra rendelkezése alá helyezte.

— Marseilleben felfofozta egy spanyol munkás Alfonz exkirályt. Párizsból jelentik: A Maltából fiával együtt Marseillebe érkezett Alfonz spanyol exkirályt a repülőter egyik épülő hangárja előtt Gonzales Marcarane spanyol munkás tett leg súlyosan inzultálta. Az exkirály arca két erős ökölcsapástól jókorát feldagadt. A merénylőt letartóztatták.

— Új földomlások fenyegetnek Lyonban. Párizsból jelentik: A lyoni földomlás házomladéka alól eddig husz holttestet emeltek ki. A romok eltakarítása házfalak állandó robbantásai közben tovább folyik. Új földomlások fenyegetnek.

— Filmre vették az Emden német cirkáló háborus hőstetteit. Berlinből jelentik: Az Emden cirkáló háborus hőstetteit Münchenben hangosfilmre vitték. A filmet pünkösdkor mutatják be Berlinben.

NAPRÓL NAPRA

A frankfurti városi tanács a városi színház műsoráról levétette Fritz von Unruh író Sero c. darabját azzal az indoklással, hogy teljesen értéktelen. A tanács azt a kívánságát is kifejezésre juttatta, hogy a darab előadásával szennvedett veszteségeikért a színházi inténdánst és az írókat tegyék felelőssé.

A nemzetközi uszóversenyre a külföldi világhírességek már megérkeztek Budapestre. Vízpolómeccsek is lesznek Csehszlovákia és Ausztria, valamint a magyar A. és B. válogatott csapatok között. A hőmérközések eredményei alapján fogják Magyarországot olimpiai válogatottját kijelölni.

Németországban 1931-ben 94 ezerrel kevesebb volt a házasságkötések száma, mint az előző évben. A törvényes születések száma 90 ezerrel volt kevesebb. A házasságkötések számának csökkenése természetesen a gazdasági válsággal áll összefüggésben.

Az indiai Poona letartóztatási intézetéből szabadon engedtek egy hindu nacionalista vezetőt, aki vallási alapon éhségstrájkba kezdett. A foglyat három nap után semmit sem evett. Fogházi koszt helyett olyan ételeket követelt, amelyeket egy brahmin készít el. Amikor engedélyezték neki, hogy otthonról hozasson ételt, kijelentette, hogy az indiai kormány kötelessége a foglyok vallásuk szerinti élelmezése. A hatóságok a további nehézségek elkerülése érdekében szabadlábra helyezték a vallási alapon éhségstrájkoló foglyot.

Reichers amerikai pilóta, aki tegnapelőtt óceánrepülő utra indult, nem érte el a szigetország területét. Az óceánrepülő 50 mértföldnyire Írország partjai tól nyugatra kényszerleszállást végzett. Egy gőzös a pilótát fedélzetére vette, de a gépet nem lehetett az elsüllyedéstől megmenteni. Reichers a kényszerleszállásnál betérte az orrát s más zuzódásokat is szenvedett.

A Do. X. III. a Bódeni tó felett végrehajtott próbarepülés után 11 főnyi német legénységgel átrepült az Alpok felett az olaszországi Speziába, ahol a gépet az olasz légiforgalmi vállalatnak, a gép megrendelőjének átadják.

Hollywoodban létrejött az egyezés a Paramount és Sternberg rendező, valamint Marlene Dietrich között. A felek a perek beadásától elállottak. A sztár és a rendező továbbra is a filmgyárnál maradnak.

— Leégett a valenciai egyetem épülete. Párizsból jelentik: A Paris Soir jelenti, hogy a spanyolországi Valencia egyetemi épülete a vele összeépített könyvtár-épülettel együtt tűzvészben megsemmisült. A könyvtárban számos könyvritkaság és értékes okirat lett a lángok martalékává.

UTAT ÉPITENEK Kolozsvártól Nagyváradig. A rossz gazdasági viszonyok mellett, nagy lendületet jelent egy ilyen hatalmas méretű munkaalkalom. Ezerszámra találnak munkát, munkások és munkanélküliek. Ez a kereskedelem némi fellendülését is fogja jelenteni, de természetesen csak akkor, ha a kereskedők is hallgatnak az idők szavára és árakraik, leszállítják. — Az első lépést megtette Sipos, aki harisnya és kötöttáruit, most már gyári áron, gyári megírással hozza forgalomba. Sipos, békebeli mintára, hitel kizárásával, csak készpénzért, de szabott áron ad el. Sipos csak egy van. (Cluj, Cal. Regele Ferdinand 8., telefon 7-20).

Figyelem! Figyelem!

Hotel Metropol

Bucuresti, a királyi palotával szemben. A n. é. közönség szives tudomására hozza, hogy ápr. 23-tól (Szent György napjától) az árakat redukálta:

1 ágyas szoba Lei 120
2 ágyas szoba Lei 170

Modern komfort, szép tiszta és tágas szobák. Fürdő, hideg és meleg víz minden szobában.

T. CIOMU tulajdonos

UJ KELET *Legújabb hírek*

A Banca Nationala kolozsvári fiókja beszüntette a külföldi valuták beváltását

Teljes a tájékoztatás a piacon a valutatiltalom életbeléptetése óta. A Banca Nationala fiókja sem tud többet, mint a nagyközönség

Nagyarányu spekulációk indultak meg a valutatiltalom életbeléptése után

Bucuresti-Bukarest, május 14. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A valutatiltalom elrendelése az ország pénzügyi életében érthetően súlyos zavarokat okozott. Az Argus jelentése szerint különösen bankkereskedelmi körökben fogadták idegességgel a rendeletet és ez az idegesség a tiltalom életbeléptésének második napján is érezhető volt.

A valutaárfolyamok tegnap is emelkedő irányzatot mutattak. Az ország pénzügyi szervei egyébként már megkezdtek a valutatiltalom végrehajtását. A pénzügyminisztérium átirta a postához, amelytől statisztikát kért az utóbbi két hónapban érkezett pénzeslevelekről és egyéb pénzt tartalmazó postai küldeményekről. A pénzügyminiszter már intézkedett is afelől, hogy a most érkező pénzesleveleket a posta a kompenzációs pénztárhoz küldje át, hogy a kézbesítés hosszabb ideig ne késlekedjék.

A valutakorlátozási rendelet egyébként mindenütt a legnagyobb feltűnést és zavart keltette, mert a közvélemény nem ismeri a rendelet intencióit. Egyes helyeken a hatóságok is féremagyarozták a rendeletet. A pénzügyminisztérium ezért rendeletben adta a hivatalok tudomására, hogy a tiltalom nem vonatkozik aranypénzre és aranyra, hanem kizárólag bankjegyekre.

Káosz a kolozsvári valuta piacon

Cluj-Kolozsvár, május 14. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A valutatiltalom híre a kolozsvári piacon általános zavart keltett. Különösen a minisztertanácsi rendeletnek az a pontja keltett feltűnést, melynek értelmében a kompenzációs pénztár husz százalékot fog levonni postai küldeményekből és csak a nyolcvan százalékot fizeti ki lejben. Miután a közvélemény a legteljesebb mértékben tájékozatlan a kérdésben, a tőzsdések és valutaügynökök között a legkülönbözőbb verziók kelttek szárnyra a valutatiltalom megítélését illetőleg. A legvadabb híresztelések között is feltűnést kelt az a verzió, mely szerint a husz százalékos levonásra azért van szüksége az államnak, mert abból egy husz százalékos bankjegy lebélyegzéshez akar fedezetet szerezni.

Megindultak a spekulációs vásárlások

Az alap nélkül terjesztett rémhírek elegendők voltak ahhoz, hogy a valuta-spekulánsokat munkába állítsa.

A valutatiltalom életbeléptetését követő két napon nagyarányu valuta-vásárlások történtek spekulációs célokra.

Valószínű, hogy mire a minisztertanácsi jegyzőkönyv végrehajtási utasítása

megjelenik, a valutaspekulánsok megfelelő valutamennyiséget halmoznak fel. A sibilás és spekuláció tag lehetőségei ismét megnyitottak és nyilván az asszán-provokatörködések láncolata is kezdetét veszi, a kompenzációs pénztár által a „leleplezőknek” juttatott prémiumok reményében. Ugyanezt a módszert elég alkalmunk volt ismertetni a kovakö-csempészések „leleplezése” során.

A piac tájékoztatatlanságát fokozta az a körülmény, hogy pénteken és szombaton

a Banca Nationala fiókja megszüntette az idegen valutáknak a bank pénztáráról történő beváltását.

A banknál az érdeklődőket nem tudták a rendelet okairól felvilágosítani, azzal az indoklással, hogy a végrehajtási utasítás még nem jelent meg, vagy ha megjelent, még nem érkezett meg a kolozsvári Banca Nationala fiókhoz.

Az Uj Kelet munkatársa látogatást tett a Nemzeti bank fiókjánál, azonban Ionescu igazgató szabadságon lévén, érdemben felvilágosításokat nem kap-

hatott. Dr. Cioran, a Banca Nationala kolozsvári fiókjának első cégjegyzője kérdéseinkre a következő felvilágosításokkal szolgált:

— Mi is teljesen tájékozatlanok vagyunk a valutatiltalom okait és céljait illetőleg. A rendeletről mi sem tudunk többet, mint a nagyközönség. En magam előbb a helyi lapokból, utóbb a Monitorul Oficialból értesültem a rendeletről. Míg a központtól további utasítás nem érkezik,

a bank megszüntette a külföldi valuták beváltását.

A rendeletről vonatkozó utasítások hétfőn vagy kedden már megérkeznek Kolozsvárra és akkor részletes felvilágosításokkal szolgálhatok ügyfeleinknek.

A kolozsvári többi pénzintézetekben is érthető óvatossággal kezelik a valutatiltalmat és így a piacon nagy a nyugtalanság a valutakorlátozási rendelet hiányos és egyes pontjaiban homályos intézkedés miatt.

Huszezer lejt loptak el dr. Vajda Sándor lakásáról

A rendőrség egy konstanci katonaszökevény személyében elfogta a tettest

Cluj-Kolozsvár, május 14. (Az Uj Kelet tud.) A kolozsvári rendőrség ma tartóztatta Horniser Károly katonaszökevényt, aki Kolozsváron több betörést követett el. Horniser Károly konstanciai ezredtől szökött meg és Kolozsváron öccsével együtt működött. Többek között behatoltak dr. Vajda Sándor volt belügyminiszter Bocskay-tér lakásába is, ahonnan huszezer lejt készpénzt loptak el. A miniszter családja azonnal jelentette az esetet a rendőrségnek, ahol megindult a nyomozás. Hasonló módszerekkel még néhány

betörést követtek el Kolozsváron és a rendőrség rövid nyomozás után elfogta a tetteseket.

Horniser Károly letartóztatásakor beismerte, hogy ő követte el a betöréseket, de tagadja testvéreccse bűnrészességét. A rendőrség a lakásán akarta letartóztatni a gyanúsítottat, aki azonban súlyos csonttuberkulózisban lakásán fekszik és így nem volt letartóztatható. Horniser Károlyt kihallgatása után átkísérték az ügyészség fogházába.

Május 31-én az összes középiskolákban befejeződik a tanítás

De június 1-től 7-ig kirándulásra kell vinni a diákokat

Bucuresti-Bukarest, május 14. Az ország középiskoláiban vasárnap, május 15-én kezdődnek meg a magántanulók vizsgálatai. Azok a tanulók, akiknek megengedték, hogy vizsgáikat két évről egy év alatt tegyék le, mostani vizsgájuk sikere esetén a következő osztályból júniusban, vagy szeptemberben vizsgázhatnak.

A közoktatásügyi minisztérium most

adta ki intézkedéseit az iskolai év befejezésére vonatkozólag. Eszerint a gimnázium negyedik osztályában május 28-án szünek meg a tanítás s ennek az osztálynak tanulói május 30-án és június 7-e között teszik le az ugynevezett kis érettségüket, amely a továbbhaladásra képesíti őket. A többi gimnáziumi és liceumi osztályok május 31-n fejezik be iskolai évüket.

Ezek a tanulók június elseje és 7-é között tanáraik vezetése alatt meglátogatják az iskolájuk városában, vagy annak környékén levő muzeumokat, történelmi emlékeket, könyvtárakat, iparvállalatokat és kirándulásokat rendeznek. Az iskolai év ünnepélyes bezárása június 10-12-é között lesz. Az első és ötödik osztályok felvételi vizsgái június 13-án kezdődnek. Az írásbeli vizsgálatok tárgya a román nyelv és a mennyiségtan, míg a szóbeli vizsgálatoké a román és francia nyelv, román történelem és földrajz, továbbá mennyiségtan. A baccalaureátusi vizsgálatok a törvény értelmében június 25-én kezdődnek.

Jorga miniszterelnök rendeletet adott ki, amelynek értelmében a középiskolákban egyáltalában nem használhatók más tankönyvek, csakis olyanok, amelyeket a minisztérium jóváhagyott. Az ellenőrző közegek a legszigorúbb utasítást kapták arra, hogy ebben az irányban erélyes felügyeletet gyakoroljanak.

Be kell jelenteni az aranykészleteket?

Bucuresti-Bukarest, május 14. A Lupta értesülése szerint a Nemzeti Bank interve-niálni fog a pénzügyminiszternél azért, hogy minden eszközzel akadályozza meg az arannyal való spekulációt. Az országba behozott aranyat köztudomás szerint nem szabad újbol kiszállítani, a spekuláció azonban tulatesz magát ezen az intézkedésen. Nem látják kizártnak, hogy a kormány kötelezni fogja mindazokat, akiknek aranyérmék vannak a birtokukban, hogy jelentsek be készleteiket, amelyeket a Nemzeti Bank napi árfolyamán fogják beváltani. Akiknek külföldön fizetési kötelezettségük van, azok részére a Nemzeti Bank titoktartás kötelezettsége mellett kitulja a szükséges devizákat, amelyekkel azonban semmi esetre sem szabad spekulációt üzni. A deviza kereskedelmet szigorú elelnörzés alá helyezik, mert a legfőbb cél az, hogy minden veszély-momentumot elhárítsanak a valuta biztonsága elől. A lej mostani árfolyamát csupán egy infláció ingathatná meg, ez azonban nem következik be, mert a Nemzeti Bank megfelelő aranykészlettel rendelkezik.

Két nap óta hatalmas vihar dühög Galacon

Bucuresti-Bukarest, május 14. Galacon két napja óriási vihar dühög. Valóságos orkán pusztít állandó felhőszakadással kíséretében. A szél ereje számos házfedelet elsodort, igen sok ablakot betört, több hajót leszakított a horgonyról, a közlekedést rendkívül akadályozza, a telefon- és távíróforgalmat megrzavarta és több emberáldozatot is követelt.

Ionescu-Sisesti kész lemondani miniszteri tárcájáról

Bucuresti-Bukarest, május 14. A Dimineata egyik munkatársa felkereste Ionescu-Sisesti földművelésügyi minisztert, aki nál érdeklődött, megmarad-e a kormányban vagy sem?

Nem kívántam miniszter lenni, — válaszolta a miniszter —, nem is ragaszkodom ahhoz, hogy maradjak. Sőt, ellenkezőleg, közöltem az illetékesekkel, hogy mindig kész vagyok helyemet átadni, ha arra a kormánynak szüksége van. Az ősz szel is, amikor beteg voltam, felajánlottam lemondásomat és most is minden presszió nélkül hajlandó vagyok tárcámat rendelkezésére bocsátani.

— Szabadlábba helyezték Fränkel Lajost, Fränkel Lajost, a tasnádi katonaszabaditási ügy vádlottját dr. Klein Miksa kolozsvári ügyvéd előterjesztésére a vizsgálóbíró ma szabadlábba helyezte.

HIRDETÉS AZ ÜZLET LELKÉ: HIRDETÉS AZ ÜZLET LELKÉ:

FRATERNITAS Könyv. és Lapkiadó Sz. nyomdása Cluj-Kolozsvár, Str. Baron L. Pop (v. Brassai n.) 18. sz. Tel. 2471

Taxa postală
plătite în numerar
No. 224716-929.

da Baron L. Pop (vol. Telefon: 9-77. Előfiz. vonta 110, negyedév 600, egészévre 1200. havonta 1, negyedév egészévre 10 dollár értékű valuta. Híro. szerint. Az „UJ KELET” bányási zsidóság egy. Cikkeink utányomá. rás megjelölésével

Logika

Charles Rist mielőtt nyilvánlatkozott, hogy Jorga professzor, Jorga professzor ember.

Annyira nagy, hogy tudja érteni. Jorga az egy cikket s tartott cikkben és a beszédben a francia szakértőket, a foztai Romániát pénzétől.

Ezt pedig Rist nem mert ugyanez a Jorga mint a kormány elnöke váltala a francia szakértő, hogy támogatást kérje. Ha valaki rákér, hagyjon béke hírvit őket, segítségük rójuk morduini?...

Es Rist nem érti Jorga Pedig a miniszterelnök Jorga ugyanis nem mert Rist a pénzügyi vezében kotorászott. Ha francia szakértő pénzt val, csak szakértelmet. Már pedig szakértel szakértő kormányának sége.

Miniszter az

Magunkfajta polgár fogja megtudni, hogy érzés az: miniszternek val járni. Kegyelmes Kabinetfőnökök utján parlamentben a kormánytől nyomon visszaverni okvetetlenkedéseit. Es százezer lejt inkasszáll.

De legalább azt sem sohasem, milyen rettenet a káprázó magasságból zári élt mélységeibe v Keszéri érzés lehet.

Eppen ezért megértj takarékosag oltarán minisztert. Es fel tudu hogy milyen kegyetlen öket Jorga a polgári

Mert Jorga egyáltal az eszközökben. Egyes rájuk egyik alminiszter levéllel. Csak alá kell

Semtanuk mondják, ja és a feladozott a tragikus jelenetek j egyik sirva rimánkod meghosszabbításáért. Kon keresztül menekült a harmadik öklével v csak az erőszaknak vo

Meg kell értenünk te alminiszterek lamentál dőul odnyilatkozott, ho másokat kellett volna Munteanu alminiszte végrehajtóját. Aki ne nem istállóba való... Szegény alminisztere demelték meg ezt a ri Hiszen nem csinálta

A Pen-Club

Budapesti kongresszus gyűlt össze a világ, h írójának. A reakció Ma városában, a konzervatív értemben Ernst Toller német irodalom legkiva melegen rázta meg a a fasizmus hivatalos. worthy, a haladott go sű, nagy angol regény parolázott.

Ugy látszik, vannak is ünnepélyes és kivéte kor a szellemi tevéken szabadság atmoszféráj lthetetlenebb ellentéte ségek is barátságosan Ennek az ünnepélye lentősége napjainkban vételes. Az irodalom h sége ugyanis napjaink

Legnagyobb központi szálloda

GRAND HOTEL
BUCURESTI CALEA VICTORIEI

Példás tisztaság, modern komfort.

Szobák 150 lejtől